

LAISVE

Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Area Code 212
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ica, N. Y., under the
Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY

Dukartsavainis

Dalyje Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 89

★ ★ ★ ★ ★

Antradienis, Lapkričio (November) 21, 1967, Ozone Park, N. Y. 11417

★ ★ ★ ★ ★

Metai 56-ieji

KRISLAI

Su ramia sąžine
Žmonių brutalizavimas
CIA—laukan iš mokyklų!
Esama ir tokių unių
Sato ieško kvailių
Visi jie—"progresuojame"
Vyskupai prieš kunigus

— Rašo A. Bimba —

Praėjusiame Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komiteto susirinkime iš sekretorės sužinojome, kad nemažai narių dar tebėra nepasimokę už šios metų duoklių. Čia jau apsilieidimas. Juk tie du doleriai šiais laikais labai maži pinigai, o būti šios organizacijos gero stovio nariu yra didžiausia garbė.

Todėl, kurie skaitysite šiuos krislus ir tebesate atsilikę su mokesčiais Draugijai, labai raginami tuoj atsisteiti.

- - - - -

Tas pats su mūsų spauda. Jau daugiau negu įpusėję "Laisvės" ir "Vilnius" vajai. Juk mes visi nuosirdžiai norime, kad mūsų vajai pavyktų visu šimtu procentų. Todėl stenkimės pasidaruoti. Gal galite čia gauti naują skaitytą. Gal pajėgiate laikraštį užrašyti savo giminėms Lietuvoje. Gal ištesite dolerį kitą paaukoti. Dabar laikas ir gerą progą.

Visi žinote, kad atlikęs gerą visuomeninį darbą žmogus jaučiasi geriau, jo sąžinė būna rami.

- - - - -

Šis Vietnamo karas turi ir tą baisią ypatybę: jis mus visus brutalizuoja. Kasdien ir kasdien per radiją ir televiziją taip ir liejasi žinios: tiek ir tiek mūsų kareivių žuvo, tiek ir tiek sužeistų, o dar kelis kartus daugiau mes "priešų" paklojame, tiek ir tiek kartų mūsų lėktuvai puolė šiaurės Vietnamą ir iš orsėjo mirtį ir sunaikinimą. Ir bėga dienos, slenka mėnesiai ir metai. Ir vis tas pats apie mirtį, apie naikinimą. Ir vis dar galo nesimato!

Mūsų aukštosiose mokyklose prasidėjo įdomus ir labai garbingas studentų sukilimas prieš Centrinės žvalgybos Agentūrą ir jos agentus. Studentų šūkis: "Salin Agentūrą ir jos agentus iš mūsų mokyklų!"

- - - - -

New Yorke esama ir tokių darbo unių, kurių duryš negrams kietai užtrenktos. Valdžia jas ima nagan.

Tai negražu, tai gėda, kad valdžia turi mokyti jas pasrėčiausio žmoniškumo, Valdžios kišimasis nesveikas reiškinys. Unijos pačios tuojau turėtų tokius savo skyrius apvalyti nuo baltojo sovizmo.

- - - - -

Japonijos premjeras Eisaku Sato sušilęs ieško kvailių. Vieną dieną jis pasakė, kad jis remia mūsų prezidento politiką ir karą Vietnamo, o kitą dieną atvykęs į New Yorką Jungtinių Tautų sekretoriui Thantui siūlė būti "bešališku" tarpininku tarp Amerikos ir šiaurės Vietnamo šio karo užbaigimui! Jis, matyt, mano, kad šiaurės Vietnamui padovauja didesni kvailiai už jo "bešališkumą" pasiūkė.

Ir generolas Westmoreland, ir ambasadorius Bunker, ir valstybės sekretorius

Badas ir ligos tarp varguomenės

Washington. — Dr. Donald E. Gatch, apkeleivęs keletą pietinių valstijų ir patyrinęs ten esamą padėtį, raportavo piliečių organizacijai, kovojančiai prieš skurdą. Jis patyrė šurpulingų dalykų.

South Carolinos valstijoje jis surado, kad ten badas, skurdas ir ligos varginai gyvenančius žmones kankina, daugelis jų be laiko miršta. Jiems tenka prasciausias maistas, dažnai apipuvęs, chemikaliniai "gydytas, su įvairiomis parazitinėmis kirmėlėmis. Apie tai jis raportavo vietos sveikatos prižiūrėtojams, bet jie į tai jokio dėmesio nekreipė.

Dr. Gatch teigia: "Parazitai yra sanitacijos, maisto ir masinės apšvietos pro-

blemos. Šioje šalyje turėti badaujančių žmonių burius nėra jokio praeikto senso. Bet badavimo ir parazitų problema nėra jokiam pirminybės sąraše". Ji paliktai, ji nustumta visai į šalį.

So. Carolinos valstijos Beauforto pavieta dr. Gatch ištyrė 212 gyventojų ir surado, kad 65 procentai kenčia nuo parazitų ir 90 proc. žemiau 5 metų vaikų yra parazitais apkrestai. Jie kenčia protynų stoka, panašiai kaip vakarinės Afrikos vaikai.

Šioje valstijoje negrai sudaro 35 proc. gyventojų. Jie daugiausia kenčia maisto trūkumą ir apsikrėtę ligomis. Mirtingumas pas juos labai didelis.

Kitose kaimyninėse valstijose taipgi panaši padėtis.

Darbams fabrikuos mažėjant nukenčia darbininkai

New York. — Jungtinių Valstijų Darbo Statistikų Biuro šios apylinkės direktorius Herbert Biemstock raportuoja, kad New Yorko fabrikuose darbai mažėja ir dėl to nelavinti darbininkai daugiausia nukenčia.

Čia darbų fabrikuose mažėjimas prasidėjo prieš 17 metų ir jis toliau tęsiasi. Tiesa, 1965 metais mažėjimas buvo šiek tiek sulaukymas, o 1966 metais darbai šiek tiek padidėjo. Bet šiais metais padėtis pasidarė kritiška, kuomet fabrikuose darbai žymiai sumažėjo.

Garai, kad mieste yra įvairių kitų darbų, tai ir kai kada galima šiek tiek darbų gauti. Bet vistiek New Yorkas bedarbių skaičiumi stovi pirmoje vietoje, palyginus su kitais didesniais miestais.

Rusk prisimygė tvirtina, kad mes Vietname "progresuojame" ir "progresuojame". Bet tuoj priduria, kad gal tik už poros metų mes galėsime pradėti savo jėgas ten palaipsniui mažinti. Vadinasi, dar per porą metų negali būti nė kalbos apie taiką. O kiek kraujo bus pralietas ir gyvybių paaukota per tuos dvejus metus, tai nesvarbu!

Iš to tėra viena išvada: tie vyrai karo plėtimą vadina progresavimu.

Suvažiavo Amerikos Katalikų bažnyčios vyskupai apsisvarstyti labai "opų" celibato klausimą. Pasirodo, kad eiliniai kunigai, dar jauni ir sveiki vyrai, pradėjo kelti revoliuciją ir reikalauti teisės gyventi vyriškai ir natūraliai, tai yra tuoktis ir kurti šeimas.

Koks jiems senelių vyskupu, kuriems lytinės aistros jau seniai išsekę, kunigams atsakymas? Atsakymas griežtas ir aiškus: Nevalia!

Biemstock primena ir tai, kad ir kitų didžiųjų miestų fabrikuose darbai ne gautosi, bet turi palinkimo prie mažėjimo.

Hierarchija palaiko celibatą
Washington. — Katalikų hierarchijos suvažiavime daug kalbėta apie teisę kunigams susituokti, bet dauguma balsų pasisakė ir toliau palaikyti celibatą. Numatoma, kad daugiau kunigų, norinčių susituokti, mes kunigystę.

Karas Izraeliui kainavo 750 milijonų

Jeruzalė. — Izraelio finansų ministras Pinhas Sapiras raportuoja, kad šėių dienų karas Izraeliui kainavo 750 milijonų dolerių.

Savo raporte jis taipgi atžymi, kad iš užsienio gauta pagalbos apie 350 milijonų dolerių, kurių du trečdaliai gauta iš Jungtinių Valstijų.

Jungt. Tautos pasmerkė Portugaliją

Jungt. Tautų Saugumo Taryba pasmerkė Portugaliją už pagalbą pasedavėjams, kariaujančiams prieš Kongos respubliką.

Saugumo Tarybos susirinkime įrodyta, kad Portugalija leido samdiniams sudaryti bazę Portugalijos kolonijoje Angoloje, iš kur puldinėjo ir dabar tebeužpuldinėja Kongą.

Spellmanas tebėra ligoninėje
Cleveland. — Kardinolas Spellmanas, čia atvykęs, pasidavė patikrinti savo sveikatą ir dabar tebėra ligoninėje.

"LAISVĖS" VAJUS

GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Vajus prasidėjo spalio 1 ir tęsis iki gruodžio 31, 1967.
KONTESTANTŲ STOVIS DABAR YRA TOKS:

	Punktai
M. Kazlauskienė—A. Račkauskienė, Haverhill, Mass.	2236
V. Vilkauskas, St. Petersburg, Fla.	2180
Connecticut valstija	1945
Valys Bunkus, Brooklyn, N. Y.	1932
So. Boston, Mass.	1400
J. Jaskevičius, Worcester, Mass.	1400
Valys Bunkus, Brooklyn, N. Y.	1221
Geo. Shimaitis, Brockton, Mass.	1070
M. Uždavinis, Norwood, Mass.	1052
A. Lipčius, Chester, Pa.	936
Miami, Fla.	892
Rochester, N. Y.	772
New Jersey valstija	606
I. Kleivinskas, Scranton, Pa.	588
V. Taraškienė—B. Gutkus, San Francisco, Calif.	468
Vera Smalstienė, Livonia, Mich.	376
LLD 20 kp. ir Moterų skyrius, Binghamton, N. Y.	368
Geo. Zebrys, Cleveland, Ohio	342
J. K. Alvinas, Yucaipa, Calif.	312
J. Stanienė, Baltimore, Md.	300
ALDL 87 kp., Pittsburgh, Pa.	288
Philadelphia, Pa.	248
Los Angeles, Calif.	192
P. Bečis, Great Neck, N. Y.	180
M. Ziedelis, Nashua, N. H.	144
L. Tilvikas, Easton, Pa.	142
C. K. Urban, Hudson, Mass.	72
Chicago, Ill.	48
K. Naravas, Shenandoah, Pa.	32

Smarkios vajininkės, A. Račkauskienė ir M. Kazlauskienė, Haverhill, Mass., prisiuntė tris naujas prenumeratas ir atnaujinimų.

Senas veikėjas, vajininkas V. Vilkauskas, St. Petersburg (LLD 45 kp.), Fla., prisiuntė naują prenumeratą ir atnaujinimų.

Connecticut valstijos gera veikėja-vajininkė M. Svinčūnienė, Waterbury, Conn., prisiuntė atnaujinimų.
(Nukelta į 3-čią psl.)

63 miestai paskirti lušnyams naikinti, naujoms statyboms

Washington. — Prezidento Johnsono administracija paskelbė sąrašą 63 miestų, tarp kurių yra New Yorkas. Tie miestai gaus federalinės finansinės paramos lušnyams naikinti.

Administracijos patarimų, federaliniai, valstijiniai ir miestų fondai turėtų būt bendrai panaudoti lušnyams naikinti ir toje vietoje naujiems namams statyti.

Tam tikslui pradžiai federalinė valdžia skiria 11 milijonų dolerių, o kiek vėliau bus paskirta 300 milijonų dolerių.

Administracijos nurodymu šie 63 miestai turėtų patapti pavyzdiniais (model) miestais.

Sprogimas užmušė 3 žmones
Udine, Italija. — Dinamito sprogdymas užmušė 3, sužeidė 73 žmones.

Telegrama iš Lietuvos

Vilnius. — Jonas Gričius buvo vėl pakviestas ir išvyko į Leningradą. J. Gričius yra premijos laureatas. Pakviestas būti vyriausiojo operatoriumi būsimam spalvotam filmui "Karalius Lyras". Šis filmas bus trečias Gričiaus susitikimas su pasauline klasika ir žymiu tarybinio kino režisieriumi G. Kozincevu.

Šekspyro veikalas "Hamletas" išgarsino Joną Gričių. Taip pat kūrinyje "Karalius Lyras", reikia manyti, mūsų kino operatorius suteiks nemažesnę šlovę.

Maskvoje keletą dienų veikė spalio penkiasdešimiečių skirta gėlių paroda — konkursas. Čia dalyvavo ir Lietuvos gėlininkų atstovai. Tai šiaulių apželdinimo trestas, Vilniaus miesto apželdinimo trestas ir Panevėžio tarybinio ūkio gėlininkystės agronomas Vytautas

Šakalis. Jam už jo sukomponuotas gėlių puokštes "Visų šalių proletarai, vienykitės, visam pasauliui — taika", atiteko viena pirmoji ir dvi antrosios konkurso vietos.

Vilnius. — Iš Klaipėdos pranešama, kad šiuo metu transportinis refrižeratorius "Plaja Chironas" yra prie Afrikos krantų ir priminė žuvį iš mūsų laivų. Staiga laivo kapitonas Brachas gavo radiotelegramą, kurioje Ganos žvejai prašo suteikti pagalbą susirgusiame jų igulos nariui. Kapitonas tuoj pat atsiliepė ir ganiečių prašymą ir, siūčiant didele audrai, pasiuntė ir pagalbą laivo gydytoją Šiupinį ir šturmaną Lukoševičių. suteikta pagalba išgelbėjo ganiečio žvejų gyvybę. Ganos žvejai pareiškė gilią padėką Tarybų Lietuvos jūreiviams.

(Tąsa 3-čiame puslapyje)

Trys žmogžudžiai nušovė Kenedį

New York. — Lapkričio 22 d. sukanka ketveri metai nuo prez. J. F. Kenedžio užmušimo. (Buvo užmuštas 1963 m.). Dabar vėl iškelti nauji duomenys, kurie rodo, kad J. F. Kenedis buvo užmuštas trijų žmogžudžių šautuvais.

Dr. Josiah Thompson iš Haverford kolegijos, Pa., rašo spaudai ir nuotraukomis parodo, kad Kenedžio užmušime dalyvavę trys žmogžudžiai ir kad jį nužudyti buvęs suokalbė. Thompsonas reiškia abejonę, kad Lee Harvey Oswald būtų tame suokalbyje dalyvavęs.

"Saturday Evening Post" vedamajame rašo, kad Thompsonas "sunaikina Warreną Raportą", kuriam teigiama, jog jokio suok-

kalbio nebuvo ir kad vienas Oswaldas nušovė Kenedį. Thompsono nuotraukos parodo, kad ne vienas šovė, bet "buvo keturi šoviai iš trijų šautuvų paleisti į šešias sekundes."

Dr. Thompsonas tuo klausimu parašė knygą "Six Seconds in Dallas," kuri atidengia suokalbį. Autorius mano, kad žmogžudžiai kur nors tebesislapsto. Naujas vyriausybės tyrinėjimas turėtų būti pravestas.

Arklių greičiau važiuodavo
Washington. — Senatinių New Yorko trafiko tyrinėtojai skelbia, kad 1907 m. arklių galėdavo nuvažiuoti į valandą 11.5 mylios, o 1966 m. automobiliu tegalima padaryti 8.5 mylios.

Kongresmanai mažina fondus kovai prieš skurdą

Washington. — 283 kongresmanai prieš 129 nubalsavo sumažinti fondus kovai su skurdu ant 460 milijonų dolerių. Daugiausia už sumažinimą kovojo respublikonai kongresmanai.

Prez. Johnsono siūlomose programose buvo 206 milijonai dolerių. Senatas nutarė padidinti fondus iki 2.25 milijono. Bet kongresmanai su tuo nutarimu nesutiko. Jie smarkiai fondus apkaipo.

Dabar bus tarp senato-

rių ir kongresmanų pasitarimai, kaip abiejų rūmų nutarimus kompromiso keliu subendrinti. Manoma, yra galimybės nors dalį sumažintos sumos atsteigti. Kai kurie kongresmanai atvirai kalbėjo, kad kovai su skurdu skiriamai fondai esą tik pinigų mėtymas.

Hong Kong. — Kinijos prekyba su šia Anglijos kolonija sumažėjo 30 milijonų dolerių.

Adenas eisiąs socialistiniu keliu, skelbia bendro fronto vadas

Adenas. — Lapkričio 30 d. paskutiniai Anglijos kareiviai išsikraustys ir Adenas bus paskelbtas respublika. Nacionalinis išsilaisvinimo Frontas, kurio vadovybė iškovota nepriklausomybė, sudarys naują vyriausybę.

To fronto vadovas Abdullah Kamri paskelbė, kad "mes esame marksistai", todėl ir to fronto vadovybėje Adenas eisiąs socialistiniu keliu.

Kongresas turėtų užgirti kareivį siuntimą užsienin

Washington. — Senatinis užsienio reikalų komitetas vienbalsiai priėmė rezoliuciją, kad prezidentas turėtų gauti užgyrimą iš kongreso pirma siuntimo kareivius užsienin. Rezoliucija bus perduota senatui svarstyti.

PADĖKAVONĖS DIENA

"Laisvės" darbininkai ne-
dirbs. Todėl ir "Laisvės"
lapkričio 24 d. laida neis-
eis. Linkime laisviečiams
smagiai praleisti šventes.

Amunicijos sprogdymas prie Pragos

Viena. — Netoli Čekoslovakijos sostinės Pragos įvyko amunicijos sprogdymas, kuris užmušė 7, sužeidė 23 žmones.

Vėliausios Žinios

Maskva. — Tarybų Sąjunga skelbia turinti tokius raketinius sviedinius, kurių priešraketinė apsauga negalinti sulaukyti.

Hanojus. — Amerikiniai lėktuvai, bombarduodami šiaurės Vietnamą, šiomis dienomis panesė didelius nuostolius. 17 lėktuvų buvo numušta.

Londonas. — Anglija ir Jungtinė Arabų Respublika atnaujino diplomatinius ryšius, kuriuos po karo su Izraeliu JAR buvo nutraukusi.

Jungtinių Tautų Asamblėjoje prasidėjo svarstymas apie Kinijos Liaudies Respublikos priėmimą į Jungtines Tautas.

LAISVE

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLYPUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months	\$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Drąsus kunigas

KOVOJE prieš Vietnamo karą ir prezidento Johnsono užsienio politiką dalyvauja daug žmonių iš visų gyvenimo sričių. Joje matome nemažą ir dvasininkų, daugiausia protestantiškų bažnyčių. Į tokių giliai ir žmoniškai protaujančių gretas reikia įskaityti Williamsburgo (Virginija valstijoje) Episkopų bažnyčios kunigą Dr. Cotestworth Pickney Lewis. Jis iš tikrųjų smarkiai pasirodė.

Buvo taip: Kun. Lewis buvo iš anksto pasirašęs pamokslą, — kaip ir paprastai, apie visokius religinius reikalus. Bet kai jis pradėjo pamokslą sakyti, pamatė besėdintį prezidentą Johnsoną su žmona. Jam i galvą šovusi mintis, kad čia puiki proga tiesiai į akis prezidentui pasakyti, ką jis ir jo parapijonų dauguma mano apie Vietnamo karą. Ir štai i savo rašytą pamokslą įterpia posmą apie tą barbarišką karą. Jis pasako, kad jis ir jo žmonės šiam karui priešingi, kad jie nori, kad karas būtų nutrauktas!

Sakoma, kad niekad visoje šios parapijos istorijoje joks dvasininkas nebuvo išdrįsęs bažnyčioje kritikuoti ir smerkti prezidentą ir jo politiką. Dabar kun. Lewis yra reakcinių kritikuojamasis ir smerkiamas. Puola jį visi karo šalininkai. Bet kunigas jiems atsauna: mano sąžinė vertė mane pasakyti tiesą tiesiai į prezidento akis!

Beje, labai blogai jaučiasi Virginijos gubernatorius Mills F. Godwin. Jis tuoj pasmerkė kun. Lewisą ir pasiuntė prezidentui Johnsonui valstijos valdžios vardu atsiprašymą. Bet, kun. neatsiprašo ir nežada savo įsitikinimo pakeisti. Jį nuosirdžiausiai sveikina visi taikos šalininkai.

Willy Brandt ir komunistai

VAKARŲ VOKIETIJOS užsienio reikalų ministras Willy Brandt pasisakė už leidimą Komunistų Partijai viešai veikti. Jo argumentai tokie: Komunistus išnaikinti mes nepajėgiame. Pasirodė, kad jie mums pavojingesni, kai jie veikia slapta. Tai paliudija visų laikų istorija.

Nežinia, ką i šį Brandto sumanymą atsakys Vokietijos premjeras ir parlamentas.

Aišku, kad Vokietijos komunistai kovoja už teisę viešai ir legaliai veikti. Tik iš bėdos, kai sąlygos nebeleidžia, kapitalistinėse šalyse komunistai nueina i pogrindį ir ten tęsia kovą už darbo liaudies interesus.

Premjeras Sato ir Vietnamas

LAPKRIČIO 15 dieną spaudoje skaitome, kad "Sato giria Jungtinių Valstijų Vietnamo politiką." Reikia, Japonijos premjeras užgiria Vietnamo karą ir jo plėtimą, kai tuo tarpu pačioje Japonijoje eina plačiausias žmonių judėjimas prieš karą.

Bet, žinoma, Mr. Sato taip elgiasi su išrokavimais. Jis čia buvo atvykęs ką nors iš prezidento Johnsono išsiderėti. Jis nori, kad Jungtinės Valstijos Japonijai sugrąžintų Okinawą ir visą eilę kitų Ramiajame vandenyne salų, kurios iš Japonijos buvo atimtos per pereitą pasaulinį karą. Jis diplomatas: jis žino, kad už dyką niekas nieko jam nesugrąžins. Kas kita, jeigu jis pažadės prezidentui gerą Japonijos paramą šiame Vietnamo kare. Tai svarbu, tai didelis dalykas. Prezidentas turės "suminkštėti."

Ir premjeras Sato nesuklydo. Prezidentas jam pažadėjo greitoje ateityje pagalvoti apie kai kurių salų sugrąžinimą Japonijai. O pagalvojimas šiame atsitikime reiškia pažadėjimą.

Kitas dalykas, kaip Japonijos žmonės pažiūrės i šį "bargeną." Veikiausiai jis sugrįžęs susilauks didelės protestų audros.

Negalima nesutikti

NEGALIMA nesutikti su didlapiu "The New York Times" lapkričio 15 dienos vedamuoju (editorialu) "The Patriotism of Dissent." Tai atsakymas prezidentui Johnsonui ir jo kolegoms, kurie bando užtepti nepatriotiškumo dėmę ant tų, kurie smerkia Vietnamo karą ir reikalauja, kad jis būtų tuoj nutrauktas. Labai teisingai šio vedamojo rašytojas sako, kad žmogus, kuris nesutinka su valdžios politika, bet tyli, nekelia balso prieš ją, yra bailys. Jis niekam tikęs sutvėrimas. Tie geriausi Amerikos ir amerikiečių tautos patriotai, kurie šiandien drąsiai kovoja prieš šį neteisingą, barbarišką karą.

Tikras šalies patriotas yra tas, kuris turi širdyje geriausius ne tik savo šalies, bet ir visos žmonijos interesus. Vietnamo gi karas priešingas tiems interesams.

Rašytojas Alfons. Bieliauskas apie Kanados liet. jaunimą

Žurnalo "Švyturys" redaktorius rašytojas Alfonsas Bieliauskas lankėsi Kanadoje Expo 67 ir paskui žurnalo skaitytojams davė didžiulį pluoštą įdomių įspūdžių. Ypač jo pasakojimas apie susitikimą su Kanados lietuvių jaunimu mums įdomus.

A. Bieliauskas rašo:

Savo metu (1960-aisiais) man yra tekę lankytis Jungtinėse Amerikos Valstijose ir susitikti su vietos lietuviams; tai daugiausia buvo pažangūs žmonės, niekad nepamiršę Lietuvos, susitikau tada ir su vadinamais "vaduotojais", kurie, aišku, nesigalėjo pamazgu savo gimtajam kraštui; pasirodė, kad vienas kitas "neutralus", žmogus siekias vadinamojo "kultūrinio bendravimo" su savo tėvų žeme. (Terminas "kultūrinis bendravimas", man atrodo, ribotas ir net kiek įžeidžiantis: koks gali būti "kultūrinis bendravimas" su motina, kuri tave pagimdė; bet šiame straipsnyje man rūpi ne semantikos klausimai.) Dabar, Kanadoje, vėl teko susidurti ir su vienais, ir su antrais, ir su trečiais; apie tuos "trečiuosius" norėčiau pakalbėti truputį plačiau.

Daugiausia tai jauni žmonės, užaugę ir baigę mokslus jau pačioje Kanadoje; pasakę savo pavardę, jie būtinai prie jos pridurs "inžinierius", "gydytojas", "architektas", "socialinių mokslų specialistas" (tarp kitko, pastaroju metu JAV ir Kanadoje ta specialybė darosi labai madinga; įeina i ją gan platūs aptarnavimo sferos ir buities psichologijos reikalai; pavyzdžiui, esama biurų, kurie gali duoti patarimų vedybiniais etc. klausimais), "muzikologas", "mokytotojas", "farmacininkas"; atrodė, kad tasai jaunimas nesėdėjo sudėjęs rankų, o mokėsi, ruošėsi gyvenimui. Todėl dažniausiai tai nors jauni (beje, sąvoka jaunimas — gana sąlyginė; esama jaunų senų ir senų, bet širdimi jaunų žmonių, kurie visada žengia su laiku ir jo idėjomis; kalbėdamas apie Kanados lietuvių jaunimą, turiu galvoje tuos, kurie, nepaisant jų gimimo datos, nori sužinoti kaip galima daugiau tiesos apie savo tėvų žemę, apie tuos, kurie nesuramboje ir neapaugo nuo kulnų iki ausų praktizmo maurais), bet ir visai savarankiški žmonės, nepriklausą materialiai nuo tėvų (dažniausiai pokario metais atsidūrusių užjūryje "dipukų"); ir, kaip jau galėjote suprasti, žmonės inteligentai; tuo maloniau buvo su jais pasikalbėti ir išgirsti jų nuomonę daugeliu klausimų.

Ir vėl noriu būti objektyvus, kalbų ne vien apie Kanados lietuvių jaunimą, nors daugiausia teko susitikti su juo; tomis dienomis Montrealy buvo daug jaunų lietuvių, atvykusių iš Niujorko, Detroito, Bostono ir Čikagos — iš visų Jungtinių Valstijų; su jais taip pat teko susitikti daug kur ir apie daug ką pasikalbėti. Paprastai tai būdavo korektiški kultūringi žmonės, pasikalbėjimai; "Amerikos balso" lietuvių radijo laidų tonas tuose pokalbiuose aiškiai neturėjo pasisekimo. Tiesa, ne visada tie amerikiečių lietuvių jaunimo pokalbiai su iš Lietuvos atvykusiais vaikais ir merginomis būdavo vedami pagal visas etike to taisykles; štai Montrealy grupė jaunų JAV lietuvių — ateitininkų ir skautų tokiame pasikalbėjime pasitarė laiką po 12 valandos nakties; tokiu maždaug laiku jie atėjo prie mūsų delegacijos rezidencijos ir lipo per langą i mūsų kambarį — ansamblių kambarį; jų laimė, kad ansamblių vaikiniai jau miegojo ir negirdėjo šios naktinių svečių programos; galbūt įvykti mažytis lietuviškas nesusipratimas, po kurio nekviestiems svečiam taktų keliauti namo tuo pat keliu, kuriuo atvyko — protą patį langą, tik jau pagreitintais tempais; pagaliau nieko baisaus neįvyko.

Vos ne kiaušų naktį įsiveržėliai (jų tarpe buvo ir merginų) gyvė šokėjoms amerikinių gyvenimo būdą ir, aišku, peikė tarybinį; įvyko visai nenumatytas politinis disputas, kuriame mūsų jaunutės šokėjos (jų kambaryje buvo keturios) įrodė, kad jos moka ne vien šokti "Lenciūgėlį", bet ir ginti savo tiesą ir savo principus; auštant disputas pasibaigė ir svečiai nuskubėjo savais keliais.

Kitą vakarą jie vėl atėjo, šį kartą nusiteikę jau daug taikingiau; galiausiai tikiu, kad mūsų pasikalbėjimas nuplaukė gan ramia, žmogiška vaga; atsimenu, viena mergina, skautų veikėja, iš karto gana energingai bandžiusi mane remti prie sienos, vėliau įsiklausė ir i pašnekevo dėstomas mintis; užsi-mezgė visai normalus dialogas; pokalbio pabaigoje ji, vos neišsijojusi, jau klausėsi pasakojimo apie šiandieninę Lietuvą; viskas jai buvo įdomu sužinoti; ir viskas buvo jai, matyt, nauja ir negirdėta; žmonės savo pačių sukurta propaganda kartais užsiriša sau akis; nuslėpusi tą raištį, gyvenimas atrodo daug šviesesnis.

Nežinau, kokią įspūdį paliko mūsų jaunimas jauniems Kanados ir JAV lietuviams, su kuriais teko kartu ne vien padiskutuoti, bet ir pašokti, pažaisti bei padainuoti skambias lietuviškas dainas (ypač gražų įspūdį mums paliko korektiškas susitikimas su lietuvių inteligentų jaunimu

Toronte; su mumis kalbėjo pagarbiai, tiesa; vienam kitam teko priminti, kad tik šitaip su mumis, žmonėmis iš Tarybų Lietuvos, ir tegalima kalbėti; pagaliau ne apie tai čia rašau); tikiuosi, kad šie susitikimai paliks gražius prisiminimus.

Žinoma, aš visai nematau, kad dėl tų jaunimo susitikimų labai džiaugtųsi reakciniai "vaduotojai"; gyveną iš svetimos kišenės; pagaliau tėvai ne visada supranta savo vaikus. O tiems vaikams, kurių dauguma iš Lietuvos išvyko arba labai jauni, neapsiplunksnavę, arba gimę kur nors "pakeliui" (kad ir Vakarų Vokietijoje) ar jau pačioje Kanadoje, nusibodo ta nežinia, kuria vis dengia nuo jų tolimą protėvių žemę — Lietuvą; jiems iki gyvo kaulo pakūrėjos ta propaganda, kurią žeria persenusių, galutinai realybės jausmą praradusių "vaduotojų" spauda ir oratoriai; jaunieji nori gyventi savo protu. Tai nėra taip jau paprasta nei Kanadoje, nei — juo labiau — Jungtinėse Amerikos Valstijose; bet sunku dar ne-reiškia negalima, ypač norint; noras žinoti teisybę ir pagaliau vieną kartą imti gyventi savo, ne svetimu protu — išeivių jaunimo tarpe pastebimas vis aiškiau ir aiškiau. Kodėl, pavyzdžiui, jų tėvai paliko Lietuvą ir atsidūrė čia, Kanadoje ar Jungtinėse Valstijose?

Trafaretiniais žodžiais čia visko nepaaiškinsi; ypač savo vaikams; tie vaikai žino, kad nė vieno jų tėvai toli gražu nebuvo jau tokie avinėliai, kokius vaizduoja dabar, po dvidešimt penkerių metų; ne vienas tetušis gal ir rankas vokiečių okupacijos metais sustėpė ir kitaip savo žmogiškąją — ir lietuvių — garbę sukompromitavo; tėvų, deja, nepasirinksi. Buvo tų tėvų tarpe ir tikrai nuosirdžiai sukludusių, apsirikiusių, patekusių aiškiai ne ten, kur jie, gal būt, norėjo ir tikėjosi; su tokiais lengviau kalbėti ir jų vaikams. "Mes nekalti dėl savo tėvų klaidų. Nenorime už juos atsakyti", neretai teko išgirsti iš jaunų Kanados lietuvių, manau, kad tai nuosirdūs žodžiai; vaikai, žinoma, nekalti, kad jų tėvai pasielgė vienaip ar kitaip — svarbu, kad tie vaikai nekartotų tėvų klaidų; matyt, iš istorijos visiems reikia šio bei to pasimokyti. Ir pirmiausia — pagarbos Lietuvai, žmonėms, kurie su ja buvo visada: kai jai buvo sunku ir kai jai buvo lengva; kurių rankomis sukurta viskas, ką

šiandien mes turime prie Nemuno, Neries ir Baltijos ir kas šiandien išgarsina mūsų nedidelės respublikos vardą visame pasaulyje.

Viena aišku; jaunieji Kanados lietuviai nori geriau pažinti Lietuvą, jie (bent daugelis) supranta, kad Lietuva, žinoma, yra Lietuvoje, o ne kur nors kitur; ir kad be ryšių su savo žeme (vadinkime tuos ryšius kultūriniais ar kaip tik norite), su tuo oru, kuriame ji gimė, lietuviybė užges ir uždus; kaip ji dūsta Jungtinėse Amerikos Valstijose. O kaip ji gėsta visur, kur lietuviškai gyvena toli nuo savo krašto; neišgelbės čia nei šeštadieninė mokykla, kurios reikia prie vienos ar kitos parapijos (yra tokių mokyklų ir Toronte; tos mokyklos mokytoja, jauna lietuvaitė Čeponkutė, atrodė, daro viską, ką gali, kad jaunieji lietuviukai — pramokytų skaityti ir rašyti; daugiau ko nors vietos sąlygomis sunku tikėtis), nei daugiau burnojimais prieš Tarybų Lietuvą, negu lietuviybės išlaikymu, užsiėmę vietos lietuvių "vaduotojų laikraštukai, nei kas kita; padėti tegali vien ryšys su gimtuoju kraštu, su Lietuva, kurią reikia (bent taip mano patys šviesiausi inteligentai) suprasti tokią, kokia ji yra dabar — tarybinę.

Žinoma, peizažas čia nėra toks idiliškas, kaip kam gali atrodyti iš pirmo žvilgsnio; kol kas jaunieji mūsų susitikimų dalyviai net prašė nenurodyti jų pavardžių (Oi, mūsų seniai visai pasius", kalbėjo mums jauni Kanados lietuviai); manau, kad laikas ir juos paskatins išdrąsėti. Laikas — geriausias teisėjas ir pats geriausias mokytojas; gailisi visada tas, kas neįsiklauso i griausmingą savo amžiaus balsą; amžiaus, kuris tarnauja mums, socializmui, Lietuvai.

NEUTRONINĖ
ŽVAIGŽDĖ

Pastaraisiais metais daug kalbama apie žvaigždes iš vienių neutronų. Šių hipotezinių dangaus kūnų tankumas turėtų būti nepaprastai didelis. Tokios pat masės kaip ir Žemė neutroninės žvaigždės skersmuo sudarytų ne 12,000 kilometrų, o pusę kilometro. Tačiau mokslininkai daugiausia kalbėjo ne apie tai, ar yra Visatoje panašių objektų, o tik apie jų egzistavimo galimumus. Niekas negalėjo pasakyti, kur yra neutroninė žvaigždė.

Pirmasis tai padarė žymiausias JAV specialistas dr. Herbertas Friedmanas. Jo tvirtinimu, astronomai negalėjo aptikti tokių žvaigždžių todėl, kad jos siunčia spindulius, kurių pro atmosferos sluoksnį instrumentai dar nepajėgia priimti. Būtina pakilti virš atmosferos. Mokslininkas taip ir padarė. Jis pasiuntė i kosmosą raketą su astrofiziniais instrumentais.

Iš dvidešimt penkių rentgeno spindulių šaltinių vienas išsiskyrė iš visų. Kubinis centimetras šio objekto, esančio Skorpiono žvaigždynė, sveria apie 100 milijardų tonų. Ar tai ne neutroninė žvaigždė!

Naujos knygos

Simono Stanevičiaus "Raš-tai" — naujas reikšmingas mokslinių bei tekstologinių atžvilgiu leidinys, kuriame sukauptas visas poeto, rašytojo ir tautotyrininko literatūrinis palikimas.

Ketvirtoje Gabrielės Petkevičūtės-Bitės raštų knygoje — "Pasikalbėjimai" atspausdinti rašytojos publicistiniai straipsniai, kuriuose autorė kelia liaudies švietimo ir kovos dėl moters teisių problemas. Knygoje taip pat išspausdintas istorijos mokslo daktaro J. Jurginio įvadinis straipsnis, pirmą kartą teisingai įvertinantis Bitės publicistiką.

Jurgio Savickio knygoje "Novelės" išspausdinti reikšmingiausi šio ekspresionizmo atstovo lietuvių literatūroje kūriniai, atspindintys rašytojo psichologą ir meninį talentą.

"Pasmerkimas" — tai pirmas stambesnis Romualdo Narečionio prozos kūrinys — apysaka, kurioje vaizduojamas sudėtingas tam tikros dalies mūsų jaunimo likimas pirmaisiais pokario metais.

Šių dienų anglų rašytojo Sido Čaplino romaną "Sardinės diena" pasakoja apie jaunuoį, ieškantį tikrojo gyvenimo kelio, parodo jo klystkelius, norą nusikratyti blogos kapitalistinio miesto gyvenimo įtakos.

Didžiojo Spalio 50-mečio proga jaunimui išleista A. Stuinis knygas "Brėkstant revoliucijos rytui", kur randame įdomiai papasakotus Vinco Mickevičiaus-Kapšuko gyvenimo ir kovų epizodus, ir Vyt. Petkevičiaus romaną "Apie duoną, meilę ir šautuvą." Jame vaizduojamas sunkus mūsų pirmųjų komjaunuolių, liaudies gyvųjų gyvenimo kelias, jų darbas ir kova, sudėtingomis klasių kovos ir asmens kulto aplinkybėmis.

Dailės mylėtojus pradiuogins lietuvių grafikų darbai Didžiajam Spaliui, išleisti atskiru aplanku, ant-rašte "Gyvenimo žingsniai."

Muzikos mėgėjai ir atlikėjai gali įsigyti šiuos naujus leidinius: J. Tallat-Kelpšos, St. Šimkaus, J. Naujalo "Pjesės fortepijonui" ("Pasaka," "Skerco" ir "Nokturnas"), J. Naujalo lyrišką kūrinėlį styginiams orkestrui "Svajonė." A. Kle-nickio pjesė smuikui ir fortepijonui "Romansas" ir V. Barkausko kūrinio ciklą "Paslaptis."

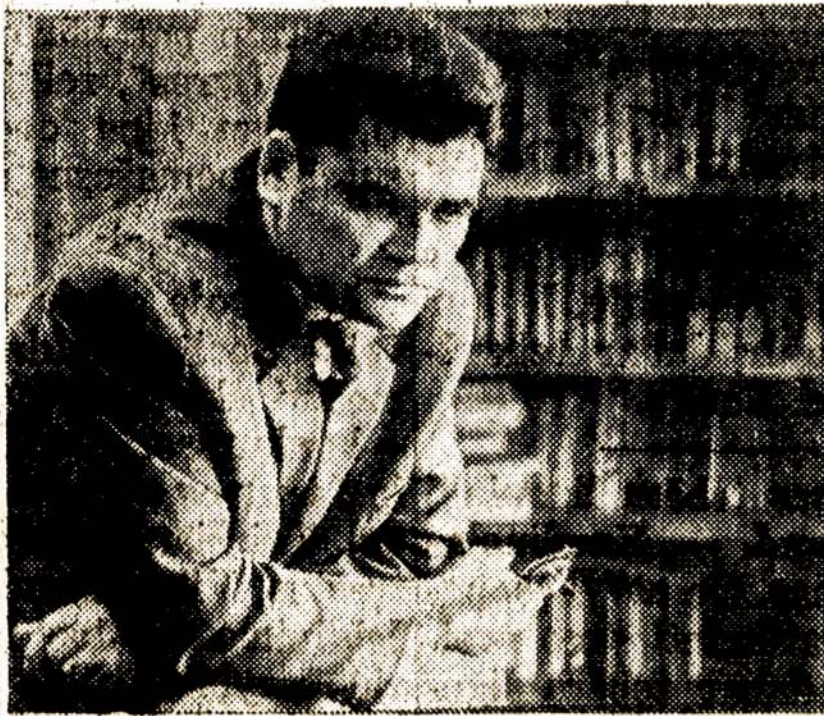
I PENKIAS DARBO
DIENAS

Silutės rajone pirmieji perėjo i penkias darbo dienas 2. Naumiesčio tarybinio ūkio gyvulininkystės darbuotojai. Dabar taip dirbama jau 12-oje tarybinių ūkių ir Laukštėnų kolūkyje. Netrukus po penkias dienas savaitę dirbs dar septyni tarybiniai ūkiai ir šeši kolūkiai.

Visuose rajono ūkiuose sudarytos komisijos, kurios paruosia organizacines technologines priemones, pereinant prie naujos darbotvarkės.

("Komunistinis darbas")

Bangkok. — Thailandas pasiuntė Vietnamam daugiau kareivių. Dabar Vietnamas yra apie 12,000 Thailando kareivių.

SAPNAS — Markas Vovčokas

(Pabaiga)

— O kas tada? — klausiu aš.
— Piršis mums, ir prisipirš, kai išgerti jiems duos.

— Tad, mergelės, apdainuokime Domachą.

Ir pradėjo apie mane ir čiurnaką Danilą.

— Pasakyk, Motria, kas visa tai tau pasakė?

— Pasiunčiau šarką-pataršką, o ji man ir atnešė po dešiniuoju sparnu naujienės: vieną apie Danilą, kitą apie Kirilą.

Taip ji, pokštaudama ir juokaudama, pasiaiškino, o tiesos nepasakė.

V

Atėjo ruduo. Baigės laukuose darbai. Gavėmis pradėjo piršliai zuiti. Tik ir girdime, kaip merginos giriasi:

— Aš su Michalka sužieduota.

— Mane su Petrusiu tėvas palaimino.

Liūdna man, sunku, tartum juodas debesis mane užgulė. Laimė dar, kad su Motria susitinku ir išsikalbu. Ėmiau ir užklausiau ją:

— Ar tu man teisybę sakei, ar vien juokus krėtei? Kas tau sakė, kad man piršis?

— Argi tau nesakiau, ką pasiunčiau: šarką-pataršką.

Ir pasileido kvatoti.

— Tu paklausk, širdele mano, aš tau gerai patarsiu: ko nereikia — neklausinėk, geriau pagalvok, kaip tarp svetimų žmonių prisirasim. Į nepažįstamą kraštą nuteksim, nežinia kokia dalia mūsų laukia. Ak, kad nors viešpats mums laimingą dalį skirtų! Atvažiuosime tada pas tėvus, pas motinas į svečius. Aš atvažiuosiu prašmatniai, ištaikingai, o tu dar prašmatniau — pora palšų jaučių (žinai, Mazoviščiūse visi jaučiai pilki!), plonutėliais it dūmai apdangalais apsigobusios, su mylimais vyrais. Tegul tada paskaudės širdį mūsų nedraugams.

Būdavo, kai ji pradeda kalbėti ir svajoti, aš net išsižiūdavau.

Štai kartą kasiučių savajame sodelyje, staiga atbėga jauniausioji sesuo: „Domacha, Domacha, piršliai eina, štai štai jau arti!”

Ak, bėdužė! Įbėgau į pirkį. Girdžiu, kažkas su tėvu kalbasi. Atėjome, girdi, pas meldžiamąjį pono Ignoto siunčiami. Išėjo tėvas jiems durų atidaryti, o aš jam į kojas puolu, verkiu.

— Tėveli augintojėli, neskandinkite savo kūdikio!

— O kas tave skandinti nori? — sako tėvas. — Pakaks gi, pakaks, neverki!

— Negi mes tave prievarta varom, dukrele? — pritaria motulė. — Ko gi tu verki?

O aš linksma linksmiausia dėkoju jiems:

— Ačiū, motulė, kad manęs gailitės, už nemylimo neišleidžiate!

Tėvas pavaišino svečius, padėkojo jiems už dėmesį.

— Mūsų duklė, — kalba, — dar jauna; mes ją dar patys papuoselėsime, protelio išmintelės pamokysime.

— Štai, dukrele, — kalba man motulė, kai išleidome piršlius. — Štai tau ir tavasis mėnulis, kurs už debesio pasislėpė.

VI

Atsitračius šitos bėdos, lyg ir linksniau liko. Lūkuriuoju Danilo iš Krymo. „Kaip jis sugrįš, kaip su juo pasimatysiu!” O kai pagalvoju, kad ji kelie kokia nelaimė galėjo ištikti, taip ir stingsta širdis. Išėinu, atsisėdu kur nors sode ir susisvajuoju. Mintis minti gena. Niekas man nemiela: darbas iš rėkų puola. Taip ir kankinuos visą dieną.

Vieną rytą labai sunku man buvo; staiga girdžiu — mane motulė šaukia:

— Domacha, eik į pirkį: dievas brangus svečius atsiuntė.

— Kokius, motulė? — klausiu aš, o pati visa taip ir virpu.

— Nuo pono Kornijaus Dončiuko! Persa savo sūnų—Danilą!

Viešpatie dieve! Net nebeprisimenu, kaip motina mane pirkion įvedė, kaip laimino.

Padavėme rankšluosčius (aš patį grausią, vyšnelėmis išsiuvinėtą, atnešau), ir sužadėjo mus.

Tėvai tariasi su piršliais, o Danilas arčiau manęs pasvyra.

— Ar tu myli mane, — kalba jis, — kaip aš tave — visa širdimi?

Aš tyliu, bet kokie saldūs jo žodžiai! Kiekvieną vakarą, būdavo, pas mane į sodelį ateina; rodos, tik mirktelimi, o nakties jau ir nėra.

Motulė man ir sako:

— Štai tasai mėnulis, kuris tau į rankas įkrito!

VII

Motria taip pat susižadėjo — su Kirilu Savtyriumi. Ir jos, ir mano sutuoktuvės įvyko tą pačią dieną. Tada ji jau prisipažino:

— Pasiunčiau, — sako, — senąją Bulbichą ištirti, tiesiog į Mazovičius; senoji Bulbicha man viską ir sužinojo; ir patį Kirilą matė, ir Danilą matė, ir naujienas visas man pranešė.

Po vestuvių mano tėtušis paklausė Kirilą:

— Kaip tau, Kirilai, atėjo į galvą vesti? Jeigu savo akimis nematyčiau, nė už ką pasaulyje netikėčiau, kad toks bur-lakas šeima sukūrė.

— Sukūriau, pone Ivanai! — atsako Kirilas. — Sukūriau, kaip malonėjate regėti! Krito ji man į širdį, patiko tartum paukštelė čiulbuonėlė. Tegul gi mano pirkioje pačiuolbausi!

Labai jis mylėjo Motrią... ir Motria ji iš visos širdies mylėjo.

VIII

O mes — su Danilu... Mano šešuras toks geras, malonus, kaip tikras tėvas; ir mano anyta linksma, meili — laiminga dalia man teko. Tik pavasarį teprisim-niau, kaip žmonės verkia; pradėjo mano Danilas keliuonien ruošti. O koks graudulys, koks sielvartas mane prislėgė, kai aš jį palydėjau už kaimo. Stovi, žiūriu — apie mane vien bekrastė stepė žaliuoja...

Anyta pati verkia, o mane kalbina, ramina:

— Taip jau, — kalba, — dukrele, taip jau viešpats surėdė — kam linksma yra, tam ir ašaros byra. Štai aš apie save pasakysiu: amžių pragyvenau pasiturimai, prašmatniai, už vyro išėjau iš meilės, mano sūnūs, kad tavieji sakalai tokie... užtat aš, galimas daiktas, ir prisiverkiau pačiomis karščiausiomis ašaromis, pačiomis gailiausiomis. Ir aš anksčiau išleisdavau vyrą į kelionę, — dabar savo vaikus palydžiu, su vaikais tenka atsi-skirti...

Ir nežinau, ar beteks susitikti, pasimatyti, nes šiaip ar taip pakan-kamai pagyvenau ir, gal būt, neužilgo viešpats pasišauks pas save. O tu jauna, tu sulauksi jo. — ko tau sielvartauti? Nublyks veidelis iš liūdesio, tik tai su-nyksi!

Ir Motria, būdavo, atbėga:

— Ką gi tu, Domasia? Aš taip pat palydėjau savąjį Kirilą į Krymą! O kaip tu pasikeitėi, išblyškai. Motina švenčiausia! Jeigu tavo vyras — protingas žmogus, jis nė nebežiūrės į tave — tokia tu pasidarei! O manajam yra už ką ir ankabinti, ir pabučiuoti, nes aš jį pasitiksiu kaip žydinti gėlę.

Taip, būdavo, išlaško mane savo gyvomis linksmomis kalbomis.

IX

Vargais negalais sulaukiau rudens. Ir kas minutę, kas akimirka bėgu už vartų: gal jau parvažiuoja? O naktį, tai ir akių nesudedu: štai sapnuojasi man, kad girgžda vartai arba vyro balsas girdisi. Šoku iš patalo, išbėgu, — nieko nėra! Kurti tyli, ir vartai užskleisti tebėra.

Petrinėse, sekmadienio išvakarėse, sapnuoju: patekėio virš mūsų pirkios toks apvalus mėnulis ir raudonas raudonas kaip žarija, o mėnulvyje baltas gaidys sparnais plasnėja ir taip gieda, taip gieda, jog visuos kaimo galuos skamba.

— Gerą sapna sapnavai, — kalba anyta.

— Pamatvsi, kaip mūsų Danilas gyvas grįš namo! Jeigu mergina sapnuoja mėnuli — jaunikis, o jei jaunamartė — tai ar vėras namo grįš, ar sūnus gims. Tikėkimės, sulauksime Danilo. Apsidairyti nespėsime, kaip jis parvyks!

Ir tikrai, kitos dienos pavakary jis sugrįžo. Tada tai jau išsikalbėjome su juo! Aš ir pasakoju, kokį sapną sapnavau: mėnulio pilnatį.

— O man, — kalba jis, — man vis sapnavosi viena šviesi žvaigždėlė.

'LAISVĖS' VAJUS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

M. Valilionienė, Miami, Fla., gražiai darbuojasi vajuje. Ji prisuntė naują prenumeratą ir atnaujinimą.

Anksčiau buvo pranešta, kad ilgametė vajininkė L. Bekešienė, Rochester, N. Y., nesveikuoja ir negali darbuotis vajuje. Gavome džiuginančią naujieną, kad vajuje šiais metais Rochesteryje apsiėmė darbuotis R. Braus-Barauskas. Jis padarė gražią pradžią, prisijusdamas naują prenumeratą ir atnaujinimą, ne tik rochesteriečių, bet ir kanadiečių. Daug sėkmės jam!

Geo. Zebrys, Cleveland, Ohio, prisuntė naują prenumeratą ir atnaujinimą.

V. Taraškienė jos partneris B. Sutkus), San Francisco, Calif., prisuntė atnaujinimą.

AUKŲ Į FONDA GAUTA SEKAMAI:

Prašome pasiskaityti: Mes, San Francisco, Calif., LLD 153 kp., praeitame susirinkime su dideliu liūdesiu ir minutės susikaupimu išreiškėme pagarbą mirusiam mums taip brangiam žmogui Rojui Mizarai, ir šivesiam jo atminimui paskyrėm „Laisvės“ stiprinimo fondui auką \$100. Užuojauta Ievai Mizarienei ir artimiesiems. Pasirašo už Valdybą ir narius, J. Ginaitis, kp. išd.

Alytaus Dzūkėlis atšventė savo 73-čią gimtadienį, lapkričio 4 d., ir paskyrė spaudai \$73. Dalį tų pinigų „Laisvės“ fondui — \$38. Ilgiausių metų jam!

M. Svinkūnienė, Waterbury, Conn., prisuntė \$41. Pius Petrauskas, Prospect \$11.00 Ona Petrauskienė, Prospect 10.00 A. Rakoža 6.00 W. Ruginis 6.00 Po \$1: F. Terepas, A. Balčiūnas, Ch. Lusas, J. Laurinaitis, P. Maroza, J. Zeleniakas, M. Paugis (Beacon Falls), J. Žiuraitis (Oakville).

V. Vilkauskas, St. Petersburg, Fla., prisuntė \$33.

Aukojo: Clara Stasiulis, Clearwater \$10.00 F. Kalanta 6.00 A. Antanavičius 6.00 Elizabeth Eceña, Tampa 3.00 A. Račkauskas, Dunedin 2.00 J. Stukas, Largo 2.00 Po \$1: J. Pušis, Gulfport; A. Jocius, Clearwater; O. Zukas, Valrico; A. Ruseckas, St. Pete.

B. Barauskas, Rochester, N. Y., prisuntė \$24. Aukojo: R. Sherelis \$6.00 V. Bulienė 6.00 B. Minett, Stroud, Canada 5.00 A. Antanavičius, Stroud 2.00 C. Kaminskas, Churchill, Canada 2.00 Po \$1: E. Usevage, F. Griusis ir K. Žemaitis.

Nuo kitų gauta sekamai: LLD 45 kp., St. Petersburg, Fla. \$500.00 Nuo miamiečio 100.00 P. Valaitis, Brooklyn, N. Y. 50.00 LLD 198 kp., San Leandro, Calif. (per V. Taraškienę) 50.00

Senas parapijonas, Brooklyn, N. Y. 15.00 S. & A. Bukas, New Hyde Park, N. Y. 15.00 „Džianiuokas“, Brooklyn, N. Y. 9.00 P. J. Martin, Wexford, Pa. 6.00 W. Mikulėnas, Miami Beach, Fla. 6.00 K. Mugianis, Oakland, Calif. 6.00 J. Žilinskas, Hollandale, Fla. 5.00 Igna Stasionis, Tuckahoe, N. Y. 5.00 Margaret Cvirka, Miami, Fla. 2.00 Ida Povlovski, Haverhill, Mass. 2.00 Po \$1: Frank Kvietkas, Miami Beach, Fla.; A. Lu-gauskas, Northport, L. I.; S. Zavish, J. Birštonas, Blanche White, Fla.; P. Galinis, Anna Lenis, A. Chulada, Lawrence, Mass.; B. Gumauskas, Haverhill, Mass.; A. Shantor, Aliquippa, Pa.; K. B. Kaross, San Leandro, Calif.

Į fondą anksčiau gauta \$4,356.85. Dabar įplaukė \$1,018.00. Viso gauta \$5,374.85. Dar reikia \$4,625.15.

Dailininkai, Vilniaus dailės instituto docentui Juozui Balčikonui šiais metais paskirta respublikinė premija. Nuotraukoje dailininkas Juozas Balčikonis savo dirbtuvėje. M. Baranausko nuotrauka

Dėkojame viršminėtiems už jų gausias aukas. Kaip matot, labai gražią auką gavome iš St. Peterburgo, nuo LLD 45 kuopos. Laukiame ir nuo kitų. Ateina šventės. Užrašykite laikraštį „Laisvė“ kaip dovaną.

„Laisvės“ koncerte, lapkričio 12 d., buvo atvykę iš įvairių kolonijų svečių-vajininkų. Jie pridavė atnaujinimą ir naujų prenumeratų. Tas viskas bus sutvarkyta kita proga.

Ačiū vajininkams už pasidarbavimą.

Štai kaip stovi aukomis sekanti miestai:

Hartford, Conn. \$1,507.	Newark-Harrison, N. J. 15.
Brooklyn, N. Y. 796.	Nashua, N. H. 12.
Waterbury, Conn. 248.	Binghamton, N. Y. 11.
Worcester, Mass. 140.	Easton, Pa. 10.
Yucaipa, Calif. 110.	Los Angeles, Calif. 10.
Detroit, Mich. 108.	Chester, Pa. 8.
Lawrence, Mass. 90.	Chicago, Ill. 6.
So. Boston, Mass. 89.	Grand Rapids, Mich. 5.
Philadelphia, Pa. 81.	Cliffside Park, N. J. 4.35
Scranton, Pa. 80.	Rumford, Me. 4.
Pittsburgh, Pa. 80.	Livonia, Mich. 3.
Brockton, Mass. 73.	Paterson, N. J. 2.
St. Petersburg, Fla. 66.	Cleveland, Ohio 2.
Baltimore, Md. 63.	Rochester, N. Y. 1.
Sellersville, Pa. 50.	
Haverhill, Mass. 36.	
Bridgeport, Conn. 34.	
New Haven, Conn. 33.	
Norwood, Mass. 30.	
Bayonne, N. J. 29.	
Wilkes-Barre-Plymouth, Pa. 25.	
Elizabeth, N. J. 21.	
Miami, Fla. 20.	
Great Neck, N. Y. 18.	
San Francisco, Calif. 15.	

Už šias aukas, kurias vajininkai surinko, ir kurias pavieniai asmenys prisuntė, viršminėtų miestų vajininkai gaus punktų vajaus pabaigoje. Tad stenkitės, kad jūsų miesto vajininkai gautų kuo daugiau punktų.

„Laisvės“ Administracija

Telegramos iš Lietuvos

(Tasa iš pirmo psl.)

Vilnius. — Lapkričio 17 dieną Operos ir baletų teatre prasidėjo jubiliejinis Tarybų Lietuvos teatrų festivalis. Pirmas festivalinis spektaklis buvo Palta-navičiaus opera „Kryžkelė-je“. Per festivalį žiūrovai pamatys net 5 originalius Lietuvos kompozitorių kū-rinius — be jau minėtos operos bus pastatyta Gor-bulskio operetė „Trys va-karai“, Baumilo „Rožės žy-di raudonai“, Rekašiaus „Gėstantis kryžius“ ir Lau-rušo „Paklydę paukščiai“.

Lapkričio 16 d. į Lietuvą atvyko Vietnamo Demokratinės Respublikos jaunimo delegacija. Svečius šiltai sutiko ir priėmė Lietuvos Komjaunimo vadovybė su pirmuoju sekretoriumi Morkūnu priešakyje.

Tą pačią dieną Vilniaus Aktorių rūmuose įvyko Le-nininės premijos laureato

E. Mieželaičio poezijos va-karas. Eilėraščius iš poeto knygos „Žmogus“, ciklo „Septyni žingsniai“ ir nau-jo rinkinio „Era“ skaitė žymieji meninio žodžio meistrai.

Minties leidykla už išlei-dimą 20 jubiliejinį leidinių apdovanoja Garbės raštu.

Vilnius. — Karolį Vairą-Račkauską, kuriam suka-ko aštuoniasdešimt metų amžiaus, už nuopelnus ug-dant lietuvių tautos kultū-rą, Lietuvos Aukščiausio-sios tarybos prezidentas lapkričio 15 d. apdovanojo Garbės raštu.

Šia proga, nors jau ir truputį pavėluotai, „Lais-vės“ redakcija vardu visų laikraščio skaitytojų siun-čia draugui Račkai suku-i karščiausius sveikinimus ir linkėjimus geros sveikatos ir daug sėlės.

A. Vaivutskas

IVAIRIOS ŽINIOS

Ragina bombardavimą sulaikyt

Oslo. — Norvegijos par-lamentas 77 balsais prieš 73 nutarė raginti Jungtines Valstijas sulaikyti šiaurės Vietnamo bombardavimą ir eiti prie taikos derybų.

Už bombardav. pertrauką

Londonas. — Anglijos premjeras Wilsonas sako, kad bombardavimo per-trauka Vietname švenčių metu turėtų būti prailginta ir tuo metu ieškota būdų, kaip pradėti taikos derybas.

Pasitenkinęs rinkimų paskmėmis

Manila. — Filipinų prezi-dentas F. El. Markos džiau-giasi, kad jo vadovaujama Nacionalinė partija rinki-mus laimėjo. Tai esąs jam mandatas vadovauti šaliai.

šūvais užmušimą 12 metų berniuko R. Richardsono ir namo padegimą.

Suėmė 351 komunistą

Jakarta. — Indonezijos militarinė valdžia skelbia areštavusi 351 komunistą Sumatroje.

Studentai už savo galią

Minneapolis. — Naciona-linė Studentų Sąjunga tu-rėjo trijų dienų konferen-ciją, kurioje aptarė „stu-dentų galios“ klausimą.

Mirė vitaminų atradėjas

Baltimore. — Mirė dr. E. V. McCollum, 88 metų am-žiaus. Jis pasižymėjo A, B ir D vitaminų atradimu ir patarėju maisto reikalais.

Divorsų klausimas Italijoje

Roma. — Justicijos komi-tetas siūlo parlamentui bi-lių, kuris suteiks divorsų teisę. Katalikiškoje Italijo-jė iki šiol divorsai buvo ne-legalūs.

MYKOLAS GRIGAS

Mėnėsiai jau praslinko nuo dienos, kuomet atvėręs "Laisvę" pastebėjau žinią, kad mažame Connecticuto miestelyje mirė, sulaukęs gražaus amžiaus, Mykolas Grigas, "Laisvės" pastogėje ilgai vadintas Maikiu arba Miku.

Pažinojau Miką tik iš darbo laikraštyje, beveik nieko nežinojau apie jo asmeninį gyvenimą — apart to, kad jis viengungis, gyvena kur tai Brooklynne, kad anksti rytą iškeltuoju traukiniu atvyksta "Laisvėn", kur praleidžia beveik visą dieną. O visgi, nors faktų apie jį žinojau mažai, kaip apie žmogų žinojau daug. Taip, Mikas man buvo brangus žmogus, pavirtęs net tam tikru darbo žmogaus — žemės druskos — simboliu, Norėjosi tuojau sėsti ir ką tai parašyti gerojo Maikio atminčiai, bet kiti įvykiai ir reikalai laikinai nustumė. Geriau vėliau negu niekad...

Žydų moderniškos literatūros klasiko I. L. Pereco raštuose yra toks charakteris — Bončė Sveig — lietuviškai būtų, — Bončė Tylenis. Bončė yra nešikas, skurduolis, daug kančių patinęs žmogus, kuris niekad nesiskundžia savo likimu, — tyli. Žemėje mažai kas jį pastebi, bet kuomet jis palieka šią ašarų pakalnę, danguje aniuolai skubuoja, trimitai gaudžia, viskas prirengiama, kad sutiktų svarbų svečią: Bončė atvyksta! Ten nereikia aiškinti, kas yra Bončė Tylenis — visi jį žino ir visi jo laukia. Ir kuomet jis, didžiai nustebęs, žengia pro auksinius vartus, jis negali suprasti, kodėl čia jam toks priėmimas.

Perecas nebuvo tikintis žmogus ir jo pasaka apie Bončę neturi religinės prasmės. Bet jeigu aš būčiau tikintis, aš tikriausiai tikėčiau, kad kas-ne-kas, o Mikas Grigas tikriausiai danguje.

Neatsimenu, kuomet pirmą kartą sutikau Miką Grigą. Rodos tai gal buvo, prieš apie 15 metų, bet jo galva ir tada jau buvo žila, nors tvirtos darbininkškos rankos dar pajėgė pakelti sunkią popieriaus rolę, kurios aš net pajudinti negalėjau. Kartais, kai tek-davo dirbti laikraščio spaustuvėje, man net gėda būdavo — jis, apie dvyk vyresnis už mane, gali pakelti rolę į presą, tuo tarpu kai aš vos-vos kitą galą prilaikyti įstengiu.

Bet ne fizinis tvirtumas buvo Miko svarbiausia ypatybė. Kaip čia jį apibūdinti? Na, sakyčiau, kad tai buvo žmogus, kuris visa savo esme įkūnijo darbo meilės jausmą. Daugelis žmonių darba rimtai, kiti net su nemonku atsidavimu. Bet Mikas buvo nuėjęs toliau. Dirbant su juom jaučiau, kad jam nėra didesnio džiaugsmo, kaip tiksliai atlikti darbą, ypatingai darbą jo numylėtam laikraščiui.

Niekas jo negyrė, niekas jam neruošė banketų. Jis dirbo beveik nepastebėtas. Bet galėjai jausti, kad geriausias jam atlyginimas — ar presas gerai sukasi, ar puslapis gerai numuštas, ar rašalas pakankamai praskiestas, popieris gerai nutiestas, raidės pakankamai

juodos, klaidos pastebėtos... Taip, ir klaidos. Mikas nebuvo per daug raštingas, o visgi jis kartais pastebėdavo kokią nors klaidą metalo "sloge", kurios korektorius nepastebėjo nuospaudoje. Kaip dabar galiu atsiminti jį, pasilenkusį virš sulaužto puslapio, prieš pat nešant į presą, su dideliu itempimu labai atydziai skaitant metale.

"Čia no gud", jis sakydavo. Ir beveik visuomet tiesa buvo jo.

Atsimenu vakarą, kuomet tik abu buvome spaus-tuvėje. Spausdinome katalogą dėl mano draugės paveikslų parodos. "Laisvės" spaustuvė katalogoms, ypatingai su reprodukcijomis, ne pilnai tinkama, ir taip, pradėję dirbti kokia ketvirtą popiet, mes dešimtą dar buvome tik įpusėję.

Atsimenu, kad didesnė raidėm norėjau naudoti kitą spalvą, ne juodą.

"Turim raudoną, turim geltoną, mėlyną, žalią, rudą — kokio atramento tu nori?" klausė Mikas.

O aš turėjau omenyje visai kitokią spalvą. Ir pasakiau Mikui:

"Noriu garstyčių spalvos..."

Kitas būtų pasakęs: ką tu čia durnavoji?...

Bet ne Mikas. Jis užsi-galvojo, kaktą susiraukė: "garstyčių? muštardės? To kio nesurim".

"Pats susimaišysiu," atsakiau.

Jis kantriai laukė, kol iš geltonos, baltos, juodos ir raudonos sumaišiau pageidaujamą spalvą.

"Tai tokios tu nori?"

"Taip, tokios."

"Gerai, davai, spausdin-dimsim su tokia..."

Miko entuziazmas mane užkrėtė, nuovargis pranyko. Sekantį rytą, kiek pavėlavęs, atvykau spaustuvėn, kur Miką radau jau triušiantį.

"Žinai, graži ta tavo spalva muštardinė, kaip auksas" — sakė jis.

Taip, kaip auksas, Drauge Mikai. Auksinės buvo tavo rankos ir tyra tavo širdis.

Ir štai Mykolo jau nėra mūsų tarpe. Palyginimas su Tyleniu gal ne visai tikęs, nes Mikas ne toks jau tylus buvo, nei jis tiek jau kentėjo. Bet tas palyginimas man vis skverbiasi galvon, nes kaip tas Tylenis, Mikas galėjo atsidavusiai

dirbti, nereikalaudamas pripažinimo ir įvertinimo. Pats darbas, darbo džiaugsmas, jam buvo geriausias atlyginimas. Jis buvo tikras proletaras-valstietis. Dirbęs plieno fabrikuose (mašinšapėse) prieš stodamas dirbti "Laisvėje", jis pamylė mašinas, metalą, vienu žodžiu — mechaniką. Iš kitos pusės, jo aktyvaizdoje liko gyvas ir Lietuvos kaimo vaizdas.

Aš kartais galvodavau, kai vis daugiau mūsiškių vyko Lietuvon: Ot, kad galėtų nuvykti Mikas, ot, kaip jis pakeltų taurę kolūkių puotoje, ot, kaip jis pažengtų Lietuvos laukais!

Nesulaukė. "Salygos nesusidėjo". Nežinau visokių ordinų pavadinimų. Leiskite sutverti vieną specialiai: Mikui Grigui, doriausiam tarp dorųjų darbo žmonių, Kūjo ir Piautuvo Garbės Vėliavą

R. Baranikas

Iš Laiškų

Ilgą laiką "Laisvės" spaustuvėje dirbusio Miko Grigo sesuo mums rašo: Gerbiamejii:

Aš noriu parašyti keletą žodelių, ką mano brolis Mike Grigas prieš pat mirtį man pasakė apie praeitį.

Jis sakė, kad dirbdamas "Laisvėje" jautėsi laimingai, kad jis gražiai sugyveno su visais "Laisvės" darbininkais. Tai pasilieka atmintyje jam ir visiems. Pasidžiaugė paskutinę dieną, kol dar kalbėjo.

Labai man gaila, kad reikėjo su juo atsiskirti ant visados.

Taipgi labai gaila ir jūsų draugo Mizaros, kad turėjo atsiskirti su visais.

Lai būna jiems lengva žemelė.

Su pagarba,
Elizabeth M. Eglievich,
Broad Brook, Conn.

Kietas automobilį kuras

Japonijoje pagamintas kietas kuras vidaus degimo varikliams, kurį dar galima vadinti aukštos koncentracijos kuru. Kartą užpildytas tokiu kuru, automobilis nuvažiuoja 180,000 kilometrų. Tačiau šį kūrą plačiau pritaikyti kol kas trukdo gremėzdžiškos papildomos motoro dalys.

Frankfurt, Vakarų Vokietija. — Daugiau kaip 8,000 Hesse įmonių darbininkų sustreikavo. Keturi fabrikai uždaryti.

BINGHAMTON, N. Y.

Išpūdžiai iš mūsų kelionės po Ameriką

Sugalvojome pasiimti kelis mėnesius atostogų ir pasidairyti po plačiąją Ameriką.

Rugsėjo 3 d., anksti ryto, palikome mūsų namus ir važiuavome tą dieną iki Toledo, Ohio, apie 500 mylių, — žinoma, važiuavome savo automobiliu. — Pernakvojė, vėl anksti ryto važiuavome toliau Indianos valstijos puikiais keliais ir gerėjomės gražiu oru.

Tą pačią dieną pasiekėm Čikagą, bet kadangi tai buvo rugsėjo 4 d. (Labor Day), veik viskas buvo uždaryta. Net ir "Vilnės" ofiso negalėjome pamatyti. Norėjome ir "stockjardus" pamatyti, bet ir tie buvo uždaryti.

Toliau vykome į Minnesotą valstiją, kur mano vyras turi pažįstamų. Ypačiai norėjome sustoti Rochester, Minn., kur vyras kadaise gyveno. Susiradome pažįstamą jaunų dienų draugą, kuris dabar daktaras. Čia praleidome keletą dienų. Miestas gražus, sparciai auga.

Vykdami link South Dakota matėme didelių plotus žemės, nusodintus kukurūzais ir "bynsais". Po to, vykome į Wyoming ir Montana valstijas, kur jau prasidėjo kalnuota panorama. Gražūs kalnai, keliai irgi geri, o žmonių visai nematyti. Kur-ne-kur susitinkai vieną kitą automobilį.

Matėme kalnuose daug sniego, sustojome viename parke, o vėliau važiuavome į National Yellowstone Park, kur matėme verdantį vandenį, kylantį aukštai iš žemės. Didžiausias iš šių "geizerių" tai "Old Faithful", iš kurio kas valandą išstryksta 12,000 gal. vandens ir išskyla 180 pėdų į aukštį — tai bent fontanas! Yra daug mažesnių geizerių taipgi. O spalvos tų vandenų visokios, — tai mėlynos, ružavos, ir t. t. Parke yra visokių gyvulių, ypatingai meškų. O gamtos, medžiai, tik žiūrėk...

Bet reikia traukti toliau. Paliekame Montana ir Wyoming valstijas ir važiuojame į Idaho, kur daugiausia kalnai ir dykumos, veik nematyti gyvenamųjų vietų. Gyvulių matyti daug, ir reikia saugotis, kad nesužeistum su mašina. Kalnai vieni juodi, kiti raudoni, aukšti, aukšti...

Palikę Idaho, įvažiuavome į Nevada valstiją. Čia irgi kalnai ir dideli grioviai, net baisu žiūrėti.

Na, jau ir Californiją pasiekėme, ir štai pas mano sesutę Fair Oaks miestelyje. Linksma buvo susitikti, nes nebuvo matęsi per 10 metų. Radome visus sveikus, linksmus.

Nuvykome į Sacramento, Kalifornijos kapitolijų. Pasikiau vykome į Stanford University, kur mūsų sūnus eina mokslą. Universitetas labai didelis, studentų daug iš viso pasaulio. Ten pastatytas namas studentams dviejų mylių ilgio. Ten Hooverio monumentas 280 pėdų aukščio.

Buvome ir San Francisco, kur važinėjome laiveliu aplink miestą. Matėme Golden Gate tiltą, Oakland tiltą, — abu dideli, ilgi, gražūs tiltai.

Iš ten vykome į Los Angeles, kur pabūvojome kelias dienas. Matėme Disney Land. Reikia pasakyti, kad Los Angeles mieste nakvynės daug pigesnės moteliuose negu New Yorko valstijoje. Mes čia mokėjomės po \$6 ir \$4 už naktį už du žmones.

Grįžtant važiuavome per Arizona ir sustojome Grand Canyon parke. Arizonoje yra labai sveikas oras, puikių miestų, o laukai tai kalnuoti ir sausi. New Mexico irgi veik toks pat reginys ir oras. Čia matosi daug indėnų. Texas valstijoje matosi daug dykumų, kalnų visai nematyti. Važiuavome pro mūsų prezidento farmą.

Texas valstijoje matėme daug vargingų žmonių, juodų ir baltų, taipgi ir indėnų. Eina pėsti, basi, kur nematyti jokios gyvenvietės. Matėm vieną porą indėnų — moteris basa, vaiką laiko, pavargusi, sėdi prie kelio, o vyras prašo pavėžėti. Bet kas gi gali drįsti paminti...

Louisiana valstijoje yra didelių miestų ir išdirbysčių, bet yra ir skurdo daug, ypatingai juodųjų tarpe. Čia taipgi labai daug uodų. Jeigu sulaukai mašiną keiloms minutėms, tai ir apspinta uodai visus langus. Taipgi čia labai drėgnas oras, sunku įsivaizduoti, kaip čia gali gyventi žmonės.

Florida graži ir oras geras. Praleidome porą dienų St. Petersburg. Floridoje daug augina citrinių vaisių, "Pecans" riešutų — laukai gražūs. Silver Springs miestelyje važinėjome stikliniais laivais, per kurių apačią buvo galima matyti žuvų ir žuvyčių plaukiojant ežere. Buvome sustoję Bushe Gardens, kur daro alų. Matėme, kaip alų daro, kaip pilsto į buteliukus. Gavome paragauti šviežio alaus, kuris labai skanus.

Buvome Washington, D. C. Čia įėjome į "Baltųjų Rūmų" vidų. Čia buvo mums aiškinama, kaip pasikeitė namas nuo to laiko, kai pirmasis prezidentas gyveno. Matėme, kokį var-tojo servizą seniau ir kokį dabar. Matėme, kur Lucy, prezidento dukra, turės vedybą puotą.

Buvome nuvykę į senatorių ir kongresmanų namus. Aplankėme prezidento Kennedžio kapus.

Sustojome Baltimore, Md., aplankyti manų gerus drau-

gus Stanius. Jų malonumo mes niekuomet nepamiršime. Jie mus priėmė kaip savo šeimyną, pavežėjo po miestą, parodė visokias idomybes, įskaitant ir lietuvių salę. Dėkojame Staniams už jų gerą širdį.

Taigi, apvažiavę 30 valstijų, grįžome į namus, pavargę, bet sveiki ir linksmi.

W. Lynn

—

Teko sužinoti, kad mūsų miesto gabioji korespondentė Onytė Wellus apsidėgino gana smarkiai dirbdama virtėje per parengimą.

Dar nesugijo žaizdos ant rankų, Onytė savo namuose lipdama laiptais žemyn parpuolė ir gana smarkiai susižeidė galvą. Ji buvo nuvežta į ligoninę ir ten daktarai turėjo susiūti žaizdą net keturiais "stičiais".

Gaila, kad taip atsitiko. Mūsų užuojauta ir linkėjimai Onytei greit pasveikti.

Mary Lynn

Chester, Pa.

V. Pašalpinio Klubo per-eitame susirinkime tarp daugelio kitų draugijos reikalų, buvo pranešta, kad mirė Young Broder, sulaukęs 70 metų amžiaus. O serga šie nariai: J. Maršal, F. Navickas, C. Mettes. Taipgi sužinota, kad sunkiai susirgo draugė N. Griciūnienė, guli ligoninėje Philadelphiaje. Ligoniams linkiu greitai susveikti.

Po susirinkimo prieina V. Gižauskas, užmoka už "Laisvės" prenumeratą ir sako: "Vienas doleris iš "Laisvės" fondo." J. Bakanas sako, kad negalėjęs dailitarstams verbuoti studentus masiniam žmonių žudymui ir chemikalų karo reikalams tobulinti... Daug studentų areštuota, o kiti išmesti iš universiteto.

Alisė Gegžnaitė pereitą vasarą lankėsi Lietuvoje ir turi parsivežusi labai puikių paveikslų iš tikro gyvenimo Lietuvoje. Kurie jų dar nematėte, susisiekite su Alise. Ji jums juos gražiai parodys.

A. Lipčius

Philadelphia, Pa.

Draugiškai sveikai artkiant

Kai kurie mūsų parengimų lankytojai nerimsta, belaukdami lapkričio 26-os d., nes jie jau girdėjo, kad šiame parengime bus kas nors nauja, įdomaus, ko dar mūsų parengimuose niekadados nebuvo. Ir užtikrinu, kad kiekvienas atsilankęs šioje sveigėlėje įgys tokį išpūdį, kuris pasiliks jo širdyje ant visados.

Labai nemalonu prisiminti, kad pastaruoju laiku dviejų mūsų draugų sveikata vėl susilubavo. Drg. Šapranauškas atsigulė St. Luke's ligoninėje, o Nelė Griciūnienė irgi išbuvo keltą dienų ligoninėje. Linkėtina jiems kuo greičiau-siai pasveikti ir sutvirtėti.

Lapkričio 12 d. net dvi pilnos automašinos philadelphiečių ir keli pavieniai buvo nuvykę į Brooklyną pasiklausti puikaus "Laisvės" koncerto. Sugrįžę namo visi patenkinti ir palankiai kalba apie koncerte įgytus išpūdžius.

—

Universitetų studentai nerimsta, maištauja. Temple universiteto studentai kelis kartus demonstravo, reikalaudami geresnio maisto ir daugiau asmeninių laisvių. Jie nusiskundė, kad maistas universiteto valgyklose toks prastas, kad nė šunelis jo neštų... Į protestų demonstracijas iškisio net miesto policija.

O Pennsylvanijos universitetė studentai, beprotestuodami prieš profesorius ir universiteto vadovybę, net riaušės sukėlė! Jie protestavo, kam leidžiama militaristams verbuoti studentus masiniam žmonių žudymui ir chemikalų karo reikalams tobulinti... Daug studentų areštuota, o kiti išmesti iš universiteto.

—

Šiuos žodžius rašant, drg. R. Merkis pašaukė telefonui, kad jis rimtai susirgo influenza ir guli pas savo sūnų Albertą. Jis yra po daktaro priežiūra. Linkime drg. Merkiui greitai pasveikti ir suostiprėti.

"L" Reporteris

Mirus

ROJUI MIZARAI

LLD 63 kuopos nariai ir valdyba, Bridgeport, Conn., reiškia užuojautą liūdesyje likusiai Ievai Mizarienei, artimiesiems, draugams ir visiems apgailėstaujantiems netekus pažangaus rašytojo veikėjo.

Kuopos valdyba.

Mirus

ROJUI MIZARAI

ir

JUSTUI MISEVIČIUI

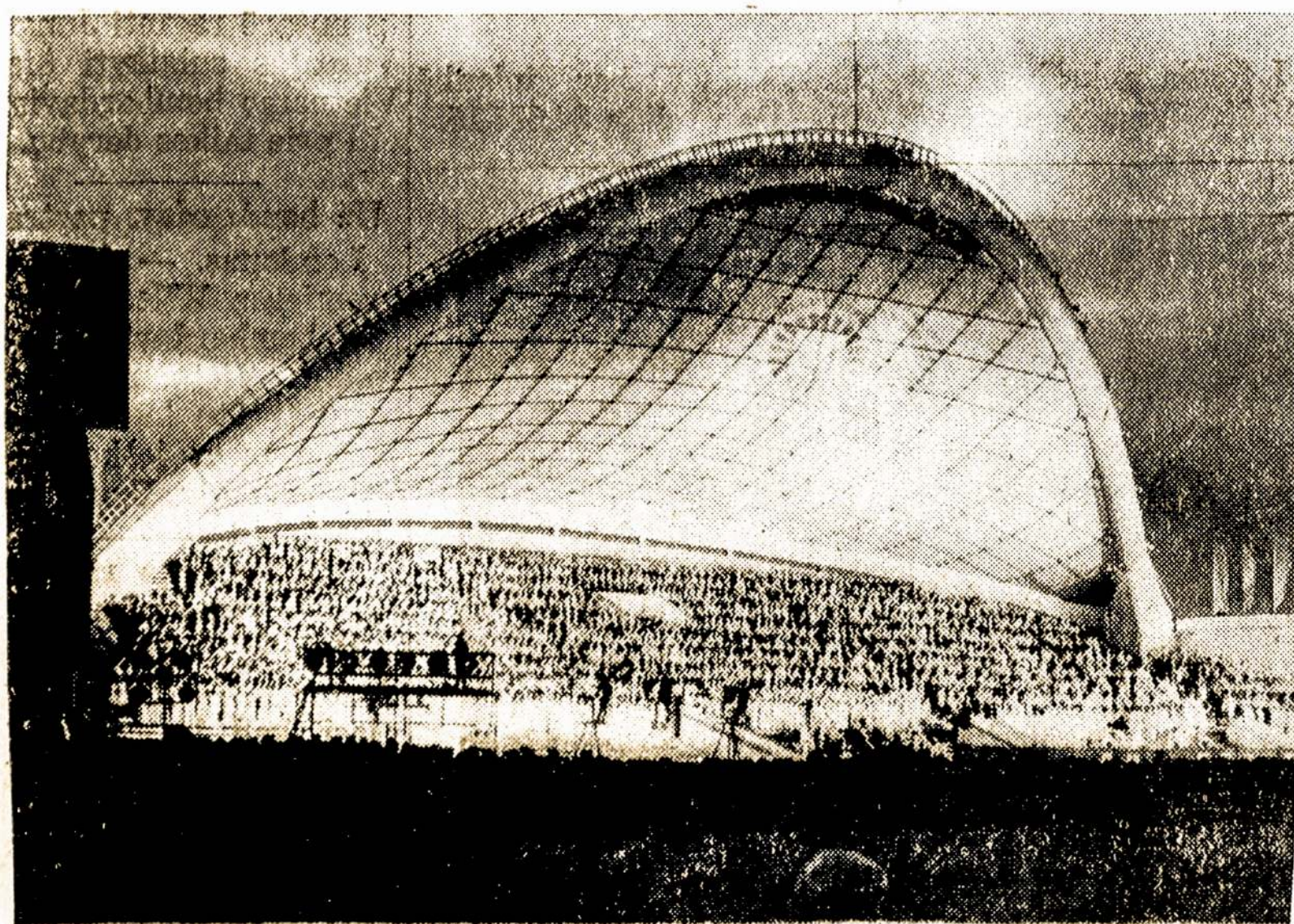
Reiškiamė širdingą užuojautą jų šeimoms, giminėms ir visiems artimiesiems.

C. L. M. Klubas Valdyba ir Narės:

Viktorija Pučevičienė
J. ir A. Žemaitis
J. Žebrius
J. Krasnickas
V. Darskienė
M. Mackaitienė
M. Machuta

M. Brazaitienė
J. ir A. Eitutis
E. Gabriūnienė
A. ir A. Sarulis
M. ir S. Kazen
A. ir A. Salin

— Cleveland, Ohio.

Liepos mėnesį Vilniuje įvyko didelė liaudies meno ir sporto šventė. Nuo-traukoje: šventės vaizdas. M. Baranausko nuotrauka.

Atsiminimai iš praeitos kelionės į Tarybų Lietuvą

Pasiekus New Yorke lėktuvų stotį, sutinku atėjusius mus palydėti ir palinkėti geros sėkmės mūsų kelionėje A. Bimba, J. Gasiūnų, Ievą ir Rojų Mizarus. Ieva ilgai kelevių sąrašą tikrina, ar jau visi lietuviai keleiviai yra stotyje. O Rojus paklausė, "ar jūsų bagažas tvarkoje" ir, nuėjęs, patikslino.

Visi palydovai prašo perduoti jų geriausių linkėjimų mūsų tautiečiams. Rojus sako: "perduokite gerus linkėjimus Julijui Būtenui, E. Babravičiams, L. Kapociui. Aš sakau, kad aš tu pirmųjų dviejų nepažįstu. Rojus užtikrino, jog kai kur juos sutiksiu.

Ieva praneša, kad viskas tvarkoje keliauti ten, "kur mūsų širdis traukia, kur mūsų tėvai gimė, kur jų augote—į Tarybų Lietuvą."

Keliaujame ir gėrimės liepos mėnesio oru. Visi jaučiasi gerai. Visų mintis nori kuo greičiau pasiekti savo tikslą. — sutikti savus gimines. Ir bematant, tą pačią dieną buvome jau Maskvoje, pasiekėme Inturist įstaigą, kur mus priėmė ir dokumentus patikrino. Autobusais važiuojame pamatyti Maskvos. Tuo tarpu lįjo, bet keleiviai gerai nusiteikę, viską stebi, o kai busas sustoja, visi skuba su kameromis nutraukti svarbias vietas, parsiųžti namie savo artimiesiems parodyti. Maskva įspūdinga ir jos apylinkės puikios, su puikiaisiais gėlynais. Kaip ten gražu, kaip švariai užlaikoma!

Maskvoj pernakuvoje, keliaujame į Tarybų Lietuvos sostinę Vilnių. Už poros valandų mūsų lėktuvas jau leidžiasi žemyn, o airtorte jau laukia didžiausia minia mūsų giminių ir draugų mus sutikti, prispausti prie širdies, išreikšti savo pergyvenimus.

Kaip jie pergyveno tuos ilgus metus, kaip ten dabar jų gyvenimas eina, kai kam iš mūsų kelevių buvo sunku suprasti. Kai mes palikome Lietuvą, ji buvo žemės ūkio šalis, o dabar ten daug statoma įvairių pastatų, ne vien gyvenimo namų, bet ir didžiųjų įmonių, fabričių; jie užima didžiulius plotus, dirba dieną ir naktį visos šalies grovėi.

O mokslas ten svarbiausias. Į kurį jaunuolių pažvelgi, kurio apie jo gyvenimą paklaus, visi atsako, kad eina aukštą mokslą, nes be mokslo negali gauti geresnio darbo, o šalis reikalauja labai daug specialistų. Net ir jaunos mergelės nusiskundžia, kad be mokslo negalima gauti gero darbo, negalima būti geresnį gyvenimo draugą gauti.

Daugelis giminių mus apėmė višbutyje Gintare, susitikom ir nepažįstamų žmonių, su visais teko pasikalbėti įvairiais dalykais. Bet kai turėjome laisvesnio laiko, važiuavome šen ir ten po visą apylinkę ir susitikome labai daug gerų, puikių žmonių.

Vilniuje tenka įsigyti ir patikėtų pažinčių. Štai man užėjus į Vilniaus restoraną, belaukiant valgio padavėjos, ateina viduramžis vyrukas ir paklausa, ar

kitos vietos prie stalo neužimtos. Sakau: ne. Pradėjome pokalbį. Pasirodė, kad tai Julius Būtenas, rašytojas, puikus vyras.

Būtenas prašė perduoti geriausių linkėjimų Ievai ir Rojui Mizarams. Sakė, kad su Rojumi prieš keletą metų buvo susitikę, linksmiai pabuvoję, apie daug ką pasikalbėję (bet šiandien jo nebėra tarp gyvųjų; gaila netekus gero draugo).

Mūsų vadovėmis Vilniuje buvo jaunos mergaitės Anytė ir Alytė. Jos planavo, kad mes nenuobodžiautume, laiką leistume gerai. Aprūpinti keturias grupes iš JAV ir Kanados, tai nemažas darbas. Senų žmonių dauguma prastos sveikatos. Kai kurie ir apsirgo, bet tik pranešei Anytei ir Alytei — ir greitai pagalba tuoj pribūna; žiūrėk, gydytojas jau pasilگونی — patarnavimas iš geriausių ir dar be jokio atlyginimo.

Tarybų Lietuvoje mokslas tarnauja žmonėms, saugo žmonių sveikatą, ligoje ar nelaimėje suteikia greitą pagalbą — suteikia visiems be skirtumo kuo tu būtumėi.

Laikas bėga greitai. Visi rengiasi į kelionę. Gimines ir draugai ateina atsisveikinti savo artimuosius.

Vėlai vakarą sutinku viduramžių žmones. Pristatoma, kad tai Elena Babravičienė ir jos gyvenimo draugas. Perduoda geriausių linkėjimų visam "Laisvės" štabui ir visiems darbuotojams. Atidaro savo megztinėlį, išima tris puikias dovanėles ir sako: štai, tavo anūkams parvežkite!

Taigi, kokių žmonių pasitaiko sutikti keliaujant po Tarybų Lietuvą.

A. Lipčius

Cleveland, Ohio

Iš CLM Klubo susirinkimo Klubas susirinkimas įvyko spalio 12 d. Pranešta, kad serga Klubas narė J. Yurka. Aplankyti apsiėmė M. Mačionienė ir M. M. Mačuta.

Nutarta turėti metines vaizės sekanciam susirinkime ir bus dovanėlių apsiųkimas, kaip ir kitais metais būdavo nemažiau dolių vertės. Visos narės kviečiamos dalyvauti ir vyrai nepasilikite namuose.

Buvo perduoti linkėjimai nuo J. Werner ir O. Danis. Ačiū joms už linkėjimus. Sekamas Klubas susirinkimas įvyks gruodžio 14 d. paprastose vietose ir tuo pačiu laiku.

Mūsų Klubas prisidėjo su mokslo negalima gauti gero darbo, negalima būti geresnį gyvenimo draugą gauti.

Mūsų ligoniai

"Laisvės" skaitytojas A. Yurka-Yurkaitis serga nuo rugpjūčio mėn. Buvo ligoninėje mėnesį laiko. Turėjo operaciją, dabar namuose sveiksta po gydytojo priežiūrą. Jo žmona, susirūpinusi ir betrusdama apie ligonį, taipgi susirgo ir buvo patekusi ligoninėn, kur išbuvo savaitę laiko. Gydytojas sako, kad širdis padidėjusi.

Viktorija Daraškienė truputį sustiprėjusi, bet ne

Gerlaikis be galvos

Tikėsime ar ne, bet prezidentas Johnsonas sako, kad "mes per paskutinius 80 mėnesių, o tai yra per 7 metus ir pusę, pergyvenom tokį istorinį gerlaikį, kuris vienu žodžiu pasivadina būm (boom). Kas šio gerlaikio nepastebi arba nepajaučia, tas negyvena Amerikoje."

Tenka savęs paklausti: kur mes gygvename, ir kur tas gerlaikis randasi? Ar už to paties kampo, kur jį paliko Mr. Hoover'is 1930 ir 1933 m.?

Argi tai tiesa, kad mes per paskutiniuosius 7 ir pusę metų turėjome gerlaikį? Ne, netiesa.

Prieš pradėdant karą Vietnamo jau buvo pasireiškęs nedarbas, daug jau vyrųkų jau stovinę gatvių kampuose. Federalinė valdžia pradėjo rūpintis ir steigė stovyklas, kuriose jauni vyrukai buvo mokomi amatų, aritmetikos, gramatikos, o neužmirštas ir karškas užsiėmimas... Prasidėjus karui, jau tos stovyklos paliko nereikalingos, tie visi jaunuoliai buvo skubiai apmokomi ir išgabenti į Vietnamą.

Mes jiems gaminam šovinius, kulkas, šautuvus, kanuoles, tankus, buldozerius, sunkvežimius, malūnsparnius, bomberius ir viską skubiai vežam, siunčiam, plukdom į Vietnamą. Taigi, čia reikia daug rankų jėgos. Bet tas viskas neduos atečiai naudos nei už sudilusį nikelį.

Kartą mes sustosime kariauti Vietnamą, parvešime namo tuos kareivius, kurie liko gyvi, o sveikiems ir tvirtiems duosime darbus. Bet kokius darbus? Mes be jų galėjome apsieiti. Jei duosime darbus grįžusiems iš karo, tai patys liksim be darbų.

Keistas "gerlaikis" dar ir todėl, kad kiekvieną metų mūsų kraštas vis skęsta į skolas nuo \$5,000,000,000 iki 9,000,000,000, o šiemet jau prasiskolino \$26,000,000,000!

Štai kaip stovi šalies skolos: Pradžioje šių metų Federalinės valdžios skolos buvo \$330,580,860,047, dar nepriskaičius viršuje pažymėtos sumos. Vien procentais federalinė valdžia išmoka už skolas virš \$12,000,000,000 ir metus. Bet tuo nesibaigia, skolos auga ir pavienių piliečių ir šeimų. 1965 metais jos siekė \$202,000,000,000, ir kiekvieną metų jos pasididina \$100,000,000,000, o nesimažina. Korporacijų ir įmonių skolos siekia \$445,600,000,000. Miestų, rajonų ir apskričių skolos \$92,300,000,000.

Kas turi tą auksinį gerlaikį? Bankai, bankininkai. Patys savanaučiai mato, kad jie sėdi ant tos šakos, kuri yra piaunama. Kanuolėmis, tankais, karškais laivais ir bomberiais jie ramsto tą šaką, bet tai labai paprastas vaistas.

Vystosi aštresnės kovos. Čia auga jaunimas vysto judėjimą. Jau jis ne toks, koks buvo tik po I pasauli-

gana tvirta, kad galėtų susirinkimuose ar kitose suveigose dalyvauti. Skundžiasi, kad jų visi pamiršo ir niekas nelanko. Bet jį niekad neatšilieka nuo spaudos paramos.

A. S.

Ozone Park, N. Y.

Iš LLD 185 kuopos susirinkimo

Susirinkimas įvyko lapkričio 14 d. "Laisvės" salėje. Sekretoriai raportavo iš abelno kuopos narių ir finansų stovio, pareiškėdami, kad visi nariai užsimokėjo nario duokles už 1967 metus ir jau keletas narių užsimokėjo už 1968 metus, gauta 6 nauji nariai. Pasirodo, kad 185 kuopa gerai gyvuoja kaip nariais, taip ir finansais. O tas geras kuopos gyvavimas priklauso nuo veiklios valdybos. Linkėtina, kad esanti valdyba dar daug metų turėtų tokią energiją.

Raportas iš LLD antros apskrities konferencijos, įvykusios spalio 22 d. Harrison, N. J., rodo, kad konferencija buvo neskaitytinga delegatais ir pasekminga. Raportavo, kad kuopose gauta 10 naujų narių. Išrinkta nauja labai veikli valdyba.

185 kuopa rengia pietus gruodžio 12 d., 12 val. viudurdienį. Bus paruošta skanios vištiesos ir šviežios žuvienos, o prie to — daržovių, bulvių, kavos, ir visa tai tik už \$2.00 asmeniui. Likęs nuo pietų pelnas skiriamas "Laisvės" \$10,000 fondan. Tad, gerbiami kuopos nariai, stenkitės dalyvauti ant pietų, nes po pietų, 2 val., įvyks kuopos susirinkimas. Ant pietų prašomi dalyvauti ir nenariai. Kuopos valdyba nuosirdžiai prašo norinčius dalyvauti ant pietų pranešti nors vieną dieną anksčiau. Tas palengvins nustatyti maisto kiekį, kad nereikėtų mažinti porcijas arba perviršius išmesti.

Kuopos susirinkimui užsibaigus, darbščiosios mūsų kuopos narės skaniai pavaišino kava ir pyragu. Didelis Jums ačiū. Besivaišinant, Bronė Keršulienė supažindino su binghamtoniečiais Juozu ir Ona Kirišiais, teko pasikalbėti su maloniais žmonėmis.

Noriu priminti, kad mūsų kuopos narys Juozas Zajkauskas (Zayan) jau trečią savaitę randasi Kings County Hospital, 451 Clarkson Ave., Brooklyn, Building A-11. Lankymo valandos: antradienį ketvirtadienį, šeštadienį ir sekmadienį nuo 2 iki 3 popiet. Pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį nuo 7 iki 8 vak.

C. N.

Teisia 121 Mafia gengsterį

Catanzaro, Italija.—Teisman po didele sargyba pristatytas 121 Sicilijos-Mafia gengsteris.

Mafia turi agentų net ir Amerikoje.

Graikijos militaristai teisia 31 "suokalbiniuką"

Atenai.—Graikijos militarinis tribunolas teisia 31 kovotoją prieš fašistinę valdžią. Jie kaltinami suokalbyste nuversti tą valdžią.

Help Wanted Male

COUNTERMAN. Experienced in auto parts sales preferred. Permanent position. BOYERTOWN AUTOMOTIVE CO., Boyertown, Pa. 367-2811 (88-90)

MEN (6) Work in a wood plant. Willing to train. Pref. some wood-working experience. MORRIS GREENSPAN, INC. NE Cor. "A" & Clearfield Sts. (88-91)

Garages & Gasoline Stations

SHELL OIL CO. Has the following estab. Service Stations Available in: (2) EAST MEADOW, L. I. Bellmore & No. Jerusalem Rd. Newbridge Av. & Front St. GLEN COVE, L. I. School & Cottage Sts. 183-79 Liberty Ave., Hollis, L. I. Call: BILL GUTMANN, 8:30 AM-5 PM (516) CE 9-4288. (212) FA 7-6300. (88-90)

JR. DETAIL DRAFTSMAN. Recent H.S. grad with 1 to 2 years. Drafting exp. Must be capable of working from layouts. Work will be supervised by Engineer. We are a progressive estab. Mech. Machine Designing Mfg. Co. KULICKE & SOFFA INDUSTRIES. 135 Commerce Dr., Ft. Washington, Pa. MI 6-5800. (88-90)

Male & Female

Excellent Opportunity. WOMAN or man with wife to assume light duties as housekeeper, cook and general handyman. Your own private cottage with TV. Salary open. Call 302-398-8858. (80-89)

CLERK-TYPIST. For mental health center accounting dept. (CH. Hill area) Good with figures. Excl. starting sal. & other fringe benefits. We will train conscientious indiv. to be an insurance expeditor. Contact ROBERT BERENATO, CH 7-1600.

Help Wanted Female

HOUSEKEEPER. Age 35 to 45. Live in. Permanent position. \$70 per week. Experienced person. Call 1-609-665-2875 after 7 P. M. Cherry Hill, N. J. (89-91)

Artistė Temple nelaimėjo

Redwood City, Calif. — Shirley Temple nelaimėjo respublikonų nominacijoje kongresmano vietai Laimėjo Korėjos karo veteranas P. N. McCloskey. Gruodžio 12 rinkimuose jis lenktyniuos su demokratų kandidatu R. A. Archibald, kuris taipgi pritaria Šiaurės Vietnamo bombardavimą sulaikyti.

New York. — Dainininkė Merna Barry grįžusi namo rado plėšikų pagrobtais visas brangenybes \$55,000

Pranešimas

ROCHESTER, N. Y.

Pranešimas ir pakvietimas Lapkričio (Nov.) 26 d. LLD 50 ir 110 kuopos rengia šaunius pietus spaudos paramai.

Pietūs bus kaip 1 valanda, Gedemino salėje, 575 Joseph Avenue.

Bus ir filmų rodymas. Taigi lietuvių spaudos skaitytojus prašome ir kviečiame visus dalyvauti šiame parengime. Jau atsirado sportų, prisidedančių prie maisto nuopirkimo fondo. Rengėjai randame didelio pritarimo šiam parengimui. Tai smagu ir rengti.

Parengimą reikia gausiu atsilankymu atžymėti. Tad visi būkime ant pietų 26 lapkričio.

Rengimo Komisija (88-89)

Help Wanted Male

Wanted at Once

Skilled precision machine assemblers. Exp. men with good mechanical background to assemble parts and construct precision built printing machinery, for established progressive company. Good pay. Steady work, overtime and good benefits. RUTHERFORD MACHINERY CO., 401 Central Ave., East Rutherford, N. J. (88-95)

PAINTERS

Experienced only. Top wages. Residential develop. work. Year round employ. See foreman, Point of Woods, Rte. 70, Cherry Hill, or call 1-609-829-8429. (88-90)

DRIVER

Experienced, main line florist. Must know vicinity. Steady employment, 5 day work. Dependable mature man. Midway 2-8532 (88-90)

MAN

For janitorial work in gymnasium and gardening work on athlete fields. Must have driver's license. CH 7-4700 or CH 7-1118. (88-90)

OFFICE WORKER. Typing required. Good opportunity for advancement. Liberal fringe benefits. Call 1-489-7211 for appointment. (88-92)

CHEF. Sunday only 9:30 to 7 PM. Some bulk cooking, experience necessary. Wages negotiable. TEMPLE AMBLER CAMPUS MI 6-5328 (88-89)

CAFETERIA HELP. Experience helpful, but not necessary. Must have transportation, 6 days. Wages negotiable. TEMPLE AMBLER CAMPUS MI 6-5328. (88-89)

FURNITURE REFINISHER. Experienced or inexperienced. Six day week. HI 9-7963 (88-89)

FLOOR Sanders & Finishers. Also Linoleum & Tile layers. Experienced. Steady work. Call LI 8-2150 (88-90)

CARPENTERS & CARPENTER HELPER. Between \$3 & \$4 an hour depending on experience. York Hills, behind Queensgate Shopping Center or phone 717-854-4944. (89-90)

PLUMBERS & HELPER. Good pay. Depending on experience. York Hills, behind Queensgate Shopping Center York, Pa., 717-854-4944 (89-90)

TRUCK Mechanics, 1st & 2nd class. Conven. to South Phila. loc. Full benefits, scope of work and pay to match your abilities. Call Tim. HO 7-9700. (89-94)

Experienced RUG MECHANIC. Wall to wall installation. Good pay and fringe benefits. FECERA'S FURNITURE STORE 433 High St., Pottstown, Pa. 326-4962 from 9:30 to 6 P. M. (89-92)

Excellent Opportunity. PRINTING PRESSMAN. Exp. on Kluge or Heidelberg. Steady employment. Modern North Philadelphia plant. Benefits. Apply: A. POMERANTZ & CO. 2852 Memphis St., Phila., Pa. GA 5-3850 (82-89)

WELDERS & MECHANICS. Experience in metal sheet work and repair of tank trailers preferred. Steady work in a nice section of Mid Hudson Valley. Hospitalization. Apply: Transport Trailers, Inc. POB 28, Newburgh, N. Y., 12550 or tel. 914-561-5348. (86-92)

Help Wanted Male

PLEASANT JOB for an honest horseman at Meadow Mouse Farm, Cherry Hill Road in Montgomery Township, near Princeton. Must like horses, must have a car, must be sober. Six days work. Start with \$80 a week. Call MAJOR SZILAGYL. 609-466-1383. (83-89)

WANTED

25 good men. Steady year round opportunity for men capable of handling light warehouse work. No experience needed. Knowledge of English not necessary. We will train you for a good career and advancement. Good earnings. Call for Personnel interview—Mr. Charles Taylor FEDERAL WAREHOUSE 155 Washington St. Newark, N. J. (201) 643-2231 (83-89)

Excellent Opportunity. COOK. Must know cutting of beef and specialized in broiling steaks, on open hearth. Menu limited to steaks and lobsters. We are open 6 days, closed Sunday. Salary open. Do not phone! Send full information, P. O. Box 215 CHADDS FORD INN. CHADDS FORD, PA. (86-90)

Chemist. PVC RESIN CHEMIST. BS in Chemistry or Chemical Engineering 1 to 5 years exp. in PVC Resin manufacturer. Responsibilities will include supervision of Control Laboratory: direction and supervision of materials usage for new process PVC plant. Excellent fringe benefits. Salary commensurate with experience. Send resume in complete confidence to Mr. Babula or call 609-499-2300 between 9 AM and 4 P. M. for an application. RUCO DIVISION, HOOKER CHEMICAL CORPORATION, P. O. Box 456, Burlington, N. J. 08016. An Equal Opportunity Employer (88-90)

PLASTIC EXCURSION PLANT

Press Operator, \$1.95 hour. Mixer, \$1.76 hour. Helpers, \$1.62 hour. 2nd shift add 5c hour; 3rd shift add 10c hour. Paid Insurance Paid Holidays Paid Vacations AMERICAN INT'L ALUMINUM CORP. 4851 NW 36th Ave. Miami, Florida (86-89)

MAN for Janitorial Work in Gymnasium and gardening on Athletic fields. Must have driver's license. CH 7-4700 (88-93)

TRUCK DRIVER warehouseman, Upper Darby. Good opportunity for person desiring steady work with good poss. of advancement. 40 hr. week. \$75 wk. starting salary. Excl. fringe benefits. Call JA 8-5780 Mon. for appt. Equal opportunity employer. (88-90)

ROOFERS, SIDING MAN, TRUCK DRIVERS. We pay top industry rates. Steady year round employment. We furnish equipment and insurance coverage. Must be willing to start immediately. Report 8 to 8:30 AM. 180 Lincoln Highway, Rt. 30, Malvern, Pa. or call 647-0123. (88-90)

TOOLMAKER. Model Maker. Research Machinist. Progressive surgical specialty Co. located in Norristown area specializing in mold making & research development. Exc pay & Co. paid benefits. Opty to grow with a small company. Reply to Box 100, Bridgeport, Pa. or call 279-0100. (88-90)

BOILER Engineer. Must have license to operate high pressure boilers. Night shift. Call GA 6-0200 (88-89)

National Food Service has immediate openings for dishwashers and cooks, general utility employees. All company benefits. Experience not necessary. We will train. Apply in person or by letter. PHELPS HALL, Trenton State College, Hillwood Lakes, Trenton, N. J. (86-89)

ATTENTION

Fork Truck Mechanic. Reputable firm. Permanent position. Fringe benefits. MR. HAY BA 3-9303 for interview. (86-89)

Mieste pasidairius

Siuvyklų apylinkėje...

Per visą dieną New Yorko siuvyklų apylinkėje (maždaug tarp 34-os ir 14-os gatvės) didžiulis sunkvežimių, tai yra, trokų susikimšimas. Desimtytis tūkstančių žmonių krauna ir iškrauna sunkvežimius, tūkstančiai stūminėja taip vadinamus rankinius vežimėlius, kuriuose ant štango iškabintos pusiau gatai arba jau gatai drabužių eilės. Ypačiai susikimšimas didžiulio pietų metu, kuomet iš pačių siuvyklų pasipila desimtytis tūkstančių darbininkų ir darbininkių...

Kodėl tiek tų trokų ir kodėl tiek daug transportacijos? Jeigu drabužiai būtų gaminami didkose dirbtuvėse, tiek transportacijos nereikėtų. Savininkai suvada, kad jiems pigiau išsina, jeigu visokios siuvimo operacijos atliekamos mažesnėse atskirose dirbtuvėse: vienoje medžiaga supiaunama, kitose siuvama mašinomis, trečioje suvama, kur reikia, ranka, dar kitose prisiuvami guzikai ir t. t. Taip, jiems išeina pigiau, nors reikia apmokėti už transportaciją tarp vienos ir kitos dirbtuvės.

Vietoje įtaisyti dides naujoviskas dirbtuves, siuvyklų savininkai naudoja tas pačias dirbtuves, taip vadinamas "loftus", kurie buvo naudojami prieš 50 arba daugiau metų. Pasižiūrėk vieną pusiaudienį į veidus tų jaunų vyrų, kurie iškrauna ar krauna sunkvežimius arba stūminėja rankinius vežimėlius. Jie beveik visi negrai arba puertorikiečiai. Taip, čia darbo gauna visi, kurie negali gauti geresnio kitur. Ir nestebėtina: čia už savaitę darbininkas gauna mažiau negu 75 dolerius. O pats Komercijos departamentas sako, kad minimumas pragyvenimui New Yorke mažai šeimai yra apie 140 dolerių į savaitę!

Paciose siuvyklose sąlygos ir atlyginimas geresni, nors nedaug. Mat, čia seniai kovota ir išsikovota. Bet, deja, unija nesilaima rimtai organizuoti tuos laukie dirbančius neirus ir puertorikiečius. Siuvėjų unijos (Amalgamated Clothing Workers ir Ladies Garment Workers) turi puikias, senas kovingas tradicijas. Bet dabartinė tų unijų vadovybė tas tradicijas vis labiau pamiršta.

Šio šimtmečio pradžioje siuvyklos buvo pilnos Europos imigrantų: žydų, italių, lenkų, lietuvių, vengrų. Jie dirbo tose sąlose beveik vergiškose sąlygose. Kova už unijizaciją buvo sunki. Daug kraujo pralietas išsikovojo teisę organizuotis. Tų imigrantų siuvyklose mažai liko. Dirba viduje (prižiūratų postuose) tų imigrantų vaikai, dirba nauji imigrantai, taip jų bėgliai iš Rytų Europos. Jie naudojami ankstyvesnės kovos vaisiais. Bet jais nesinaudoja negrai ir puertorikiečiai vaikai, kurie stūminėja vežimėlius, krauna ir iškrauna trokus.

Unijos vadovybė kartais sudaro bendrą frontą su bosais, nes socialdemokratiniai liberališka baltai siuvėjų unijų vadovybė nejaucia

pakankamai simpatijos negrams ir puertorikiečiams, kurie dabar tapo labiausiai prispausta New Yorko darbininkijos dalis.

Vanagas ar balandis?

New Yorko miesto mēras Lindsay tikriausiai nėra "vanagas" Vietnamo karo klausimu. Jo asmeniniai draugai neoficiališkai sako, kad privatiuose pasikalbėjimuose jis nesidrovi smarkiai pakritikuoti prezidentą Johnsoną. Bet, iš kitos pusės, viešai pasisakyti esąs "balandis", jis nedrįsta. Ir taip jis lieka, kaip senatorius Kennedy, "antis." (Išsireiškimas "antis" angliškai "duck", dabar naudojamas tiems, kurie savo širdies gilumoje jaučia, kad karas neteisingas, bet nedrįsta užimti aiškia poziciją. Mat, anglų kalboje veiksmazodis "to duck" reiškia—išsisukti...)

Kaip mēras Lindsay elgiasi? Kuomet spalio pabaigoje vyko didžiulės anti-

karinės demonstracijos vi-soje šalyje, pro-militaristai surengė New Yorke "patriotinę" kontr-demonstraciją. Kadangi ten dalyvavo gubernatoriaus atstovai ir kiti pareigūnai, mēras Lindsay irgi turėjo dalyvauti. Na, ir jis dalyvavo. Bet jis pasakė tokią neaiškia maišy kalbą, kad tikrieji vanagai ji keletą kartų pertraukė. Jis atrodė, kad jis beveik balandis...

Štai šio mėnesio 11-tą kuomet buvo švenčiama Veteranų diena, mēras Lindsay, pagal tradiciją, turėjo būti platformoje, prokurį pražygiavo legionieriai, kariai ir kiti. Šiomet tas paradas turėjo aiškų "vanagišką" antspalvį. Ką padarė Lindsay? Jis išsukio iš dalyvavimo, nuvykdamas į Washingtoną "tartinis su federaliniais pareigūnais..."

Kad mēras Lindsay karui nepritaria, tai jau aišku. Bet kad jis taipgi neturi drąsos savo nusistatymą paskelbti, irgi aišku.

R. B.

Lietuviški apmąstymai New Yorke

NESPĖJA SU ISTORIJA

Prieš 50 metų įvykių prie Baltijos jūros įlankos su-kaktis buvo plačiai ir įvairiai minima pasauly. Niujorko TV, per satelitus, anks-ti rytą, rodė tiesiai iš Maskvos modernią baisiausiai ginklais blizgančią armiją, maršuojančią pro Kremlių...

Rasė tą dieną vienas Amerikos lietuvių tautininkų "Vienybės" publicistų Vyt. Sirvydas: "Caro valdžia 1917 metų pavasarį griuvo kaip tai nelaikyti, be plano, be samokso. Išliko, tarytum, istorijos banga, kuri viską nušlavė. Jos gilioji prasmė ir šiandien pilnai neaiški..."

Gilūs ir negilūs galvojimai

Robert K. Massie stilin-gai parašytoj knygoj "Nicholas ir Aleksandra" už 10 dolerių iškloja, kad šiandien nebūtų buvę Tarybų Sąjungos, jei caraitis nebūtų sirgęs hemopholia. O Aleksandra nebūtų pasidavusi Rasputino įtakai. Kitas įrodinėja, kad bolševikai valdžią paėmė per lengvai, kaip niekur nieko, "be plano, be samokso" — į ką vienas Linkolno Universiteto istorikas užklausa, kažin kodėl niekas neprisimena Amerikos-Anglijos rolės, bandant revoliuciją užgniaužti — su masėmis kareivių, ginklų ir pinigų. 1918 metų vasara vakariečiai rėmė virš 18 kotrarevoliucinių režimų (įskaitant Pabaltijo valstybes)...

Minint, taigi, tuos 50 metų "The New York Times" pirmam puslapy rodė iškilmingai posėdį Kremliuje, kur pirmoj Prezidiumo eilėi, pačiam vidury, matėme lietuvi Justą Paleckį. Niujorke vėkusiame TSRS Mi-sijos iškilmingame priėmi-me šalia TSRS ambasado-rius Junetinėse Tautos-tovėio ne kas kitas, bet sa-vo laipsniu aukščiausia de-legacijos 22 antrojo sesi-joj narė "Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininko pavaduotoja ir Lietu-vo TSRS Užsienio Reikalų

Ministrė" — Leokadija Diržinskaitė.

"Revoliucija Revoliucijoj"

"Monthly Review" žurnale tilpo straipsnis, parašytas, rodos, Regis Debrey, prancūzų intelektualo, karo teismo nubausto Bolivijoje. Iš straipsnio išliko šis jo galvojimas: "Mes niekad nespėjame žingsnis žingsniu su istorija. Istorija skuba užsimaskavusi: scenoje ji pasirodo užsidėjusi praėjusio veiksmo kaukę ir mes nebeapgauname vaidinimo prasmės. Uždangai pakilus, kiekvieną kartą turime iš naujo suvokti būties veiksmo testinumą."

James Reston iš "New York Times" šitaip susu-mavo pasaulinę situaciją po 50 metų revoliucijos:

"Mes niekuo nepasitiki-me — nei bendraisiais tiks-lais, nei senosiomis religi-nėmis ir filosofinėmis insti-tucijomis, nei šiandienine politika, nei žmonėmis, kurie pretenduoja ją vesti ar administruoti."

Ar lietuviai Amerikoje spėja su istorija?

Almus Šalčius

N. Y. miesto prieauglis

Niujorko miesto gyven-tojų skaičius auga visomis pusėmis. Sveikatos departa-mento paskelbti skaičiai ro-do, kad iš praėjusių metų 153,334 gimusių vaikų (berniukų ir mergaičių) buvo 22,714 nelegitimacinių (illegitimate), gimusių iš netekėjusių merginų. Tai sudaro 14,8% visu naujagimių. Baltų merginų tokie naujagimiai sudaro (jų ra-mės) gimimų 4,8%, portorikiečių 18,5%, negrų 35,4%, t. y. daugiau trečdalis jų rasės gimusių kūdikių.

1965 m. tokių nelegitima-cinių gimimų buvo tik 21,000: baltų 4,3%, portorikiečių 15,4%, negrų 32,2%.

Taigi tie skaičiai smar-kiai auga. Progresas!

P.

Belgradas, Jugoslavija.—Autobusas įkrito į Sava upę ir 20 keliauninkų prigirė.

Smūgis kunigams

Po lapkričio 7-os dienos New Yorko valstijos kuni-gai, ypatingai katalikų, vaikščioja "kaip žemės po kojomis netekę" ir grau-džiai gieda: "Verkit aniuo-lai, verkit dvasios šventos"! Balsavimo dieną New Yor-ko valstijos piliečiai jaga-masčiams sudavė tokį skau-dų smūgį, kurį jie ilgai prisimins. Jie tikėjosi gauti iš valstijos išdo milijonus dolerių savo mokykloms ir "mokytojams" išlaikyti. A-gitacijai jie išleido šimtus tūkstančių dolerių: spau-dai, televizijai, radiui, agi-tatoriams, lapeliams ir ki-tokiems reklamoms būdams. Kardinalas Spelmanas iš-leido specialų aplinkraš-tį, kuris buvo skaitomas sek-madienį mišių laiku nuo al-toriaus, kaip koks "šven-tas žodis." Jis ragino pilie-čius balsuoti už naujos konstitucijos projektą, ku-ris jiems žadėjo tiek daug naudos, išplėtos iš gyven-tojų kišenių. Prie tų agita-torių karavano prisidėjo ir mūsų senatorius R. Kene-dis, ir jis zyliojo su klerika-lų gveda po New Yorko valsetiją su savo propagan-da.

Bet pasirodė, kad New Yorko valstijos piliečius ne taip lengva apgauti. Jie pa-rodė šypgą kardinalui, se-natoriui, vyskupams, prela-tams, klebonams, vikarams ir jų klapčiukams. Jie at-metė visai neblogą konsti-tucijos projektą tik dėl to, kad ten klerikalai prikabi-no parapijų mokyklų rė-mimo uodegą.

Bravo, niujorkiečiai!

Pilietis

Pasimatymas "L" koncerte

"Laisvės" koncertas — dainų festivalis, susitikimų pažmonys. Vieni susitiki-mai prasideda ir baigiasi vieno kitam rankos spuste-lėjimu, kiti užtesiami pa-mškesiais. Prieš išeinant iš salės su-sitikau Leoną Gavrilovičių. Ilgokai pasikalbėjome. Jis guodėsi, kad šiomis dienomis ji skaudžiai apvogė. Iš pasivaikščiojimo grįžęs i-butą rado viską išgroztą, kas buvo geresnio, išnešta. Ką jis turėjęs, viskas jam buvę naudinga. Rašomosios mašinėlės neteki-mą jis už visus kitus dail-tus labiau apgailestauja. Jis nemano kitą mašinėlę pirkti, bet nesumano, kaip be jos galės priprasti.

Gaila, kad išklaušęs jo skundo negalėjau jam iš-nelaimis išieties patarti. Atsisveikinome, jis pasuko i tą patį jį apskri audusį Manhattaną, o aš — į Brook-lyną.

Draugas

Didžiausias degolistų kongresas

Paryžius. — Lapkričio 24 d. prez. Charles de Gaulle partija šaukia "didžiausią istorijoje kongresą" aptarti ateities degolistų progra-mą.

Pranešimas

OZONE PARK, N. Y.

Lietuvių Namų Bendro-vės direktorių susirinki-mas įvyks trečiadienį, lap-kričio 29, savaime nesus. Pradžia 2 val. popiet. Svar-bu visiems direktoriams da-dalyvauti.

J. G. (89-90)

Aukos, gautos "Laisvės" koncerte

Per N. Ventienę ir E. Jeskevičiūtę

A. Staniulis \$20.00
S. K. Radušiai 10.00
J. Grybas 10.00
J. K. Rušinskai 5.00
P. E. Siauriai 5.00
Pr. Yakštys 5.00
A. N. Iešmantai 5.00
C. Bender 5.00
K. B. Briedžiai 5.00
L. Zemaitienė 5.00
W. B. Kersuliai 5.00
Ig. Sutkus 5.00
V. Guris 5.00
S. Sasna 5.00
F. O. Muzikevičiai 5.00
E. Jeskevičiūtė 5.00
M. Kasinkevičius 3.00
Brooklynio muzikantas 2.00
E. Sungailienė 2.00
A. ir J. Meškiai 2.00
J. Augutienė 2.00
J. J. Plusciauskai 2.00
Po \$1: W. Brazauskas, M. Kasel, St. Davis, J. Slenys, Hartfordo svečias, M. Smaidžius, J. Stanelis, Al Butkevičienė, Nebuvęs, O. Dobilas, P. ir F. A. Alek-na, L. Bendradarbis, Aidie-tė, A. Čepulis, C. Miller.

Per V. Bunkienę ir L. K-tę

P. Bečis \$10.00
Philadelphietė 10.00
M. & L. Jakščiai 10.00
Jonas Kaulinis 5.00
H. Tureikienė 5.00
O. Zahner 5.00
Julia Šimkus 5.00
V. Paliepienė 5.00
K. Nečiunskas 5.00
Walter Graunas 5.00
L. Gavrilovich 5.00
M. Sukaitienė 5.00
O. Kazlauskienė 5.00
P. Kunz 5.00
P. M. Šolomskas 3.00
F. Klaston 3.00
V. Drg 2.00
Bacevičiai 2.00
A. Pluoga 2.00
Hartford 2.00
Fr. Varaška 2.00
Mr. Schultz 2.00
Ona Zeidat 2.00
K. Kaptainis 2.00
Po \$1: M. Lukšienė, J. Matonis, K. K. D. P., Wil-ma Hollis, Hartfordas, Draugas, Draugė, Jakelevi-čius, Bevardis, A. Barkauskas, O. Titanis.

Per Diana Nevins ir Amelia Yuskevich

Anna Philipse \$100.00
W. A. Yuskevich 25.00
Anne Yakštis 10.00
V. V. Bunkai 10.00
Richard Janulis 5.00
Aldona 5.00
John Karpavich 5.00
J. Lukštas 5.00
V. Kazlau 2.00
Birūta Walins 2.00
Po \$1: U. Bagdonas, V. F. Budronis, Brooklynietė, V. Lisajienė, Ruth Bell.

Per O. Čepulienę ir H. Feiferienę

Mary Zeikus \$20.00
V. A. Nevins 10.00
Motiejus Klimas 10.00
I. A. Bimbai 10.00
John Shuntas 5.00
K. J. Ciurliai 5.00
J. Višniauskas 5.00
M. Adomonis 5.00
Ig. Bečis 5.00
J. Kupčinskas 5.00
R. Merkys 5.00
A. J. Pranaitis 5.00
K. Paciušas 5.00
W. Paulauskas 5.00
Kauliniai 5.00
A. Lipčius 5.00
J. Bimba 5.00
D. Galinauskienė 5.00
F. D. Mažiliai 5.00

F. Trainys 5.00
Geo. Wareson 5.00
W. Yuskevich 5.00
J. Siurba 5.00
Senas Juozas 5.00
S. Večkys 5.00
J. Mikaila 4.00
Buznas 3.00
Maspethiečiai 2.00
U. Urbon 2.00
Janulevičienė 2.00
Pr. Krainys 2.00
J. Laukaitis 2.00
D. M. Šolomskai 2.00
H. Samanick 2.00
A. Zilinskaitė 2.00
J. O. Babarskai 2.00
Po \$1: J. Juška, O. No-reikienė, M. Krunglienė, Hartfordietis, J. Bell, Valic-kas, A. Balčiūnas, P. Col-lins, J. Anskienė, N. Ieš-mantienė, J. Barkus, Fila-delphia, P. Petraitis, Lip-sevičius. Smulkių 52c.

Per I. Mizarienę ir N. Bukniene

Vera Urbonas \$10.00
A. Gilman 10.00
A. P. 10.00
Adelė ir šeima 10.00
M. A. Liepai 10.00
J. M. Čiuberkaiai 10.00
Adomas Jasiulaitis 10.00
M. N. Virbickai 10.00
Jonas Stasiukaitis 10.00
Ch. Anuškis 10.00
Juozas Beržinis 10.00
Petras Bieliauskas 6.00
K. Čekauskienė 5.00
Mr. ir Mrs. Shunta 5.00
Niujorkietis 5.00
D. A. Veličkai 5.00
Anna Philipse 5.00
Viktoria Balkus 5.00
A. Mikalaus 5.00
V. Venckūnas 5.00
K. V. Milenkevičiai 5.00
K. I. Levanai 5.00
Petras Gustaitis 5.00
J. A. Kireilii 3.00
O. Černevičienė 2.00
A. Kunevičienė 2.00
M. Kalvaitienė 2.00
Bronislava Ustapuk 2.00
V. Misiūnai 2.00
B. N. Skubliskai 2.00
Alfred Walins 2.00
K. Petrikienė 2.00
Adelė Petraitienė 2.00
Po \$1: F. Šimkienė, Ma-ron Witkus, J. E. Kasmočiai, Geo. Daunora, Anna Qua-ter, Anna Jamison, Drau-gė, S. Adeikis, J. Danilevi-čienė, Ona Walms, Drau-gas, Draugas. Smulkių 50c.

Auku gauta \$881.00. Už tai didelis aciū viršminė-tiems bičiuliams už jų do-vanas. Jeigu kieno pavardė praleista, arba netaip pa-žymėta, prašome pranešti, pataisytime. Dėkojame ir viršminėtoms aukų rinkė-voms už jų pasidarbavimą. "Laisvės" Administracija

Sveikina

Sveikiname laisviečius — administraciją, redakciją ir visus darbininkus.

Labai apgailestaujame P. Buknį dėl jo ligos. Linki-me greit sustiprėti.

Pas mus viskas vyksta gerai. aJu persikėlėme į savo naują vietą, tai prašo-me vėl mums siųsti "Lais-vę."

J. ir S. White
Clearwater, Fla.

Cliffside, N. J.

Lapkričio 3 d. "Laisvės" laidoje tilpusioje korespon-dencijoje apie A. J. Bakūnų 50 metų vedybinę sukaktį nėra paminėtas jų sūnus, jaunas K. Bakūnas, mo-kytojas, kuris tėvams tą puotą surengė.

G. Stasiukaitis

Parengimų kalendorius

Gruodžio 10 d.

LDS 13 kuopos ivairumų parengimas Laisvės salėje, Ozone Park, N. Y. Pra-džia 2 val. popiet.

LLD 185 kuopos pietūs ir susirinkimas į v y k s gruodžio 12 d., 12 valandą, Laisvės salėje, 102-02 Li-berty Ave., Ozone Park. Valdyba

"Cranes Are Flying"

Soviet film which got an award at Cannes Interna-tional Film Festival — "Cranes Are Flying" — has been shown at Soviet Film Festival here in New York. I saw it and have never been so impressed by any Soviet film before. "Cranes Are Flying" is a masterpiece technically and also by its presentation of anti-war idea. It is a beautiful home story, a war time drama, well acted and magnificently photo-graphed.

In the end of the picture when the soldiers are coming home and are greeted by the people there is a girl who's tears are falling on flowers in her arms — her loved one didn't return...

There is a voice saying: We have to rebuild our lives, we have to work with all we have got so there wouldn't be another war, sweethearts wouldn't be separated, mothers left behind broken hearted...

Ilse

Special Engagement at Cinema Village

"An Uncommon Thief and Mozart"

The hit program of the 50th Anniversary Soviet Film Festival, "An Uncom-mon Thief" and "Mozart and Salieri" ("Requiem for Mozart") will be brought to the Cinema Village, 12th St. E. of 50th Ave. for a special two week engage-ment from Nov. 30 through Dec. 13.

Smoktunovsky, Russia's most popular and versatile actor, is also featured as Mozart in the extra attrac-tion "Requiem for Mozart" based on Pushkin's story "Mozart and Salieri," mu-sic by Rimsky-Korsakov with the voices of Sergei Pirogov of the Bolshoi opera.

This program will not be shown again this year.

Mokslininkai smerkia branduolinius ginklus

Bona. —Vokietijos moks-lininkų susivienijimo orga-nizacija (VFR) ryžtingai pasmerkė Bonos mėginimus daryti vis naujas klūtis tarptautiniam susitarimui, kuris padarytų galą bran-duolinių ginklo platinimui.

Vakarų Vokietijos, VFR mokslininkai taip pat stoja prieš tai, kad "Vokietijos Federatyvinei respublikai tiesiogiai ar netiesiogiai bū-tų užtikrinta galimybė val-dyti branduolinių ginklų ar-ba dalyvauti ji valdant".

Detroit. — 600 dienraščio "Detroit News" išvežiotų ir kitų darbininkų sustrei-kavo.